

1-24=24 db.

5578 10836

16/400. sz.

SISZÁNTÚI

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 A kiadóhivatalban átvéve:
 1 évi 16 h.
 3 évi 48 h.
 Magyarországon hűvelve:
 1 évi 20 h.
 3 évi 60 h.
 Külföldre postán szállítva:
 1 évi 24 h.
 3 évi 72 h.
 Egyes más ára 8 fillér.

Politikai napilap

Megjelent minden nap, a hétvége és ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilgyi Dezső-utca.
 A szerkesztőség kizárólag a közérdekű hírek és közérdekű hírek megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetők a hirdetések a kiadóhivatalban átvéve.

XII. évfolyam I. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1916. január 1.

Hitünk kösziklája: az erős Isten!

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök újévi pásztorlevele hiveihez.

Az újév reggelén minden szívnek legelső dobbanása, hogy legyen ez boldog ujesztendő. Ebben a vágyban, kivánságban, óhajtságban és reményben megegyeznek az emberek mind az egész nagy világ vár valamit az ujesztendőben az idők változhatatlan örök Urától és Gondviselőjétől, mindenki, a népek fejedelmektől le az utolsó koldusig. A fejedelmek különösen ma főképen győzelmes békét; a feldult társadalom nyugalmat; a szegény családok vagyont tűzhelyeikre, a vagyonosok többet a gazdagsághoz; a szerencsétlenek szerencsét, a szerencsések a jóllétben állandóságot; a hajlott koruak jámbor öregséget, a férfiak erőt az élet terheinek a hordozására, az ifjak ábrándjaik teljesülését; a gyermekek érettek szeretettel aggódó szülőket, a szülők engedelmes gyermekeket; a házastársak egymással megelégedett boldog családi életet; az elüljárók rendszerető alattvalókat, az alattvalók igazságos elüljárókat; a rabok szabadságot; a betegek felgyógyulást; a haldoklók boldog kimulást. Ezek voltak a kivánságok a múlt év első napján is. Valóra váltak-e ezek? Emlékezetbe idézzem-e a lefolyt év csapásait, veszteségeit és keserveit? Eszetekbe juttassam-e, mint hozott annak minden szaka újabb meg újabb gondot, mint ragadta el a háboru az életerős férfiakat, a reményteljes ifjakat, mint tépte le a halál kegyetlen kezével a fáról nemcsak az érett gyümölcsöt, hanem a jövő reményeit is. Amikor annyira tele van a szív, nehezebben jön az ajakra a szó. Mintha koporsó mellett állnék, melyben egy nagy és sokat szenvedett nyugszik, kinek egész élete a nyomoruság, kín és gyötrelm volt és a mikor az éj csendjében felhangzott a 12-ik óra komoly ütése, ez a nagy halott beszáll sirjába. Eltűnt szenvedéseivel, munkájával és ha voltak: örömeivel és álmaival — hogy soha többé vissza ne térjen. Mennyi és mily különböző érzelmeket kelt fel mind-

nyájunk lelkében ennek az eltűnt évnek az emléke! Az egyik ez évben tette fel menyasszonyi koszoruját s talán élte legboldogabb napjait élte és fájó szívvel búcsuzott a letűnt évtől, amely legszebb örömeit vitte magával. A másik — óh hányan vannak ilyenek! — benne vesztette el azt, kinél kedvesebb senki sem volt és most az elmúlt egész évnek csak a keserve borul a szívére; a harmadik, ki kinzó munkában, szegénységben, szenvedésben töltötte az évet, talán megkönnyebbülve búcsuzott az évtől, mert szenvedései ezzel is kevesbedtek. Mindnyájunknak vannak halottjaink, hiszen azok a százak, ezrek, akik **érettünk** haltak meg — azok mégis csak a mi halottaink és ezeken kívül is nem temettünk-e el mindennap egy reményt, amely füstbe ment, egy ábrándot, amely szétoszlott, egy tervet, amelynek teljesülését pedig oly óhajtvá és biztosan vártuk.

De amíg szemünket a multra szegezzük, feltűnik előttünk a jövő, amint a törékeny hajót elborítja a hullám, de az ismét felküzdi magát és a tatóngó mélységbe lezuduló habok tetejébe emelkedik — úgy emelkedik föl a látóhatáron az elmuló után az új esztendő.

E sülyedő és emelkedő hullámok között csak te állsz mozdulatlanul, változást nem szenvedve, hitünknek kösziklája, **erős Isten!** Csak tebenned állapodik meg, tebenned nyugszik meg a mi szívünk, míg körülöttünk minden jó megy, alakot cserél, dagályban-apályban hullámzik. Ha a veszedelmek és csapások jobbról-balra vetik is életünk sajkáját — mi tudjuk, hogy az élet zivatarai és az idő szüntelen mozgó tengere fölött az a jó Isten ül, aki minket szeret, aki rólunk gondoskodik. Az elmúlt év ezer veszedelme is megtanít minket arra, hogy ne féljünk a szenvedésekben, ne essünk kétségbe a csapások között, mert el nem hágy minket soha az a láthatatlan kéz,

mely áldó erővei örökösök fölöttünk s amelynek a neve: **isteni Gondviselés.**

Isten teremtő keze vont ki a semmiségből a világot és mindent, amit az magában foglal és az ő gondviselése ügyel fel mindenre és tart fenn mindent. Ha a nap híven befutja pályáját az égen, az onnan van: mivel az Isten mintegy kézenfogva vezeti azt. Ha világosságot és termékenységet áraszt a földre, azért teszi, mert Isten parancsolja neki. Ha a föld ellátja szüksegeinket és megjutalmazza az ember munkáját, megadja a mindennapi kenyeret, onnan van: mivel engedelmeskedik az Ur rendeletének. Igenis a Gondviselés szeme mindig nyitva van, a teremtés művei fölött állandóan örökösök az.

Az ő gondviselő szeme lát mindent, ő tud mindent, parancsol mindennek, csak az történik, mit ő akar vagy megenged. Minden a világon azon az ösvényen halad, amelyet a Gondviselés kiszabott; az **Ur igazgatja az ember lépteit** akár Isten ostora pusztítja a földet, akár termékeny buzakalászkok lengenek a földön, akár jólét — akár inség, akár egészség — akár betegség legyen osztályrésziünk. Ne feledjük, hogy az Istenszeretőknek minden javukra válik.

Isten bölcsessége tündöklök mindenben, amit tesz, parancsol vagy megenged. De nem is tartozik a mi véges elménkhez, hogy behatoljon az Isteni Gondviselésnek sokszor megfoghatatlan terveibe; ismételjük inkább az apostollal: **„Oh Isten bölcsességének és tudományának mélységes gazdasága! mily megfoghatatlanok az ő ítéletei és megvizsgálhatatlanok az ő utai.”**

Évek jönnek, évek mennek, a Gondviselő megmarad; mindennek elavulnak és átváltoznak — ő mindig ugyanaz marad. Fenséges nyugalommal ül a milliók fölött, akiket ő szeret és ha sötét van körülöttünk, ha vész menyderög és csapások villámai csattognak, mi is mint a megrettent tanítványok, feléje emeljük kezünket: **Uram! szabadíts meg minket, elvesziünk.** (Mát. 8. 25.) és figyeljétek csak meg, hogy soha **senki, ki Istenben bízott, meg nem szegényült.**

Amikor most az elmúlt esztendő zárókövével és az ujnak megnyíló kapujánál állunk, önkéntelenül is térdreborulunk az isteni Gondviselés előtt, hálát adunk neki, hogy elveszni nem engedett, kegyelmet, biztatást, boldog ujesztendőt kérünk, amely meghozza nekünk a várva várt békét. Majd az egész világ ellentünk

e pillanatban s mégis az észak sötéten író Ibsen-jére gondolok: *A legerősebb az, aki magára van hagyatva.* Mert az önkéntelenül a Mindenhatóhoz fordul. Magunkra vagyunk hagyatva, csak a hűséges szövetségeseink kardja támogat bennünket; észak, dél, nyugat és kelet ellenünk esküdött s ma mégis úgy érezzük, hogy boldog ujesztendő fog ránk virradni. A harcterekre gondolunk, hol az emberiségnek a vízből őta legnagyobb szerencsétlensége zajlik le, a milliókra, kiket oda küldtünk, az egész évszázadra való tragédiákra, mik a vérmezőkön ma egy nap alatt tornyosulnak össze, a tűzek borzalmas pompájára, mely fényessé teszi a városok palotáit, a falvak kis házait, a kék tengereket és a kék levegős eget, a léghajókból eső nyilakra és szakadó bombákra, az ágyuk és gépfegyverek romlásaira, a százezer életre, amely friss dombok alatt alszik — ezekre gondolunk és az isteni Gondviselésre bizzuk sorunkat. Szívünk hevesen dobog és azokra a fiatal és öreg harcosokra gondolunk, kikre Assisi sz. Ferenc gyönyörű mondása szomorúan illik ma: *bátyám a szél és hűgom az eső.* Felkiáltunk a magasságba: boldogabb ujesztendőt adj Uram nekünk. És mi reméljük, hogy a gondviselő kéz, amely annyi veszély és annyi viszály között megvédte ezt a hazát, ránk deríti a dicsőséges béke hajnalát. Az erdőbe elvégre csak addig megy az ember, amíg a közepe el nem érte. Azontul akármily zord, akármily viszontagságos, akármily vésszel fenyegetőző is, mégis csak kifelé megy belőle az ember. S ha visszaemlékezünk, hogy a bucsuzó év milyen nagy megpróbáltatások elé állította ezt a nemzetet, ha rá gondolunk, hogy amikor ránk köszöntött ez az év, ellenséges lábak taposták a magyar földet és aztán ha látjuk azokat a sikereket, amelyeket a harctér minden vonalán kivivtunk — lehetetlen fel nem ismerni azt a magasabb kezet, amely megsegített minket, az *isteni Gondviselés hatalmas kezét.* Tebenned bízunk Uram és mi nem fogunk megszegyenülni. Felemeljük szívünket és szemünket Tehozzád és esdve kérünk: „Őrök mindenható Ur Isten, irgalmasságnak Atyja és szeretetnek Istene! tekints kegyelmes szemiddel hazánkra; vedd el rólunk haragodat és bosszuálló ostoraidat. Szánd meg, Uram, a te kisdéd nyájadnak romlását: bocsásd füleidhez

a megnyomorodottak kiáltását: engeszteljen meg téged a mi Megváltónknak kiontott szent vére.

Megérdemeltük Uram! mindezt a te csapásaidat, mert vétkeztünk ellened; elszakadtunk tőled, igaz életünk forrásától, szabadságunknak és békességünknek oltalmazójától; szent akarattal ellenkeztünk; megvetettük parancsaidat, melyekről azt mondtad vala, hogy megoltalmaznak minket, ha megtartjuk ezeket, ha pedig megvetjük, fegyver emészt meg minket. De te kegyelmes Atyánk; emlékezzél meg a te jóvoltodról és ezekkel a te ostoraidal ébreszd fel a te néped lelkét; hogy megismerjük bűneinket és kitérvén gonoszságainkból, alázatos lélekkel, töredelmes szívvel engeszteljük felgerjedt haragodat.

Könyörülj Uram! a te népeden, melyet drága szent véreddel megváltottál. Vétkeztünk Uram! ellened és érdemünk szerint látogatsz minket. De imé hozzád térünk és alázatosan könyörgünk neked, hogy ne cselekedjél velünk érdemünk szerint, hanem irgalmassággal szerint rontsd meg a reánk törő ellenség gonosz szándékát, melyért szent nevedet dicsérik örökkön örökké. Amen. (Pázmány)

A fürdő-vasut kiépítése.

Az összes előmunkálatok készen vannak.

Közel két évtized óta kísért Nagyváradon a fürdő-vasut ügye. Amennyi szó és irás pocsékba ment ez idő óta, elég lett volna az Afrika sivatagján átvezető vasutkérdés elintézéséhez.

Az első perctől kezdve pártolt az eszmét, mert teljes tudatában vagyunk a fürdő-vasut szükségességének és Nagyvárad közegészségére való nagy kihatásnak. Éppen azért különösnek találtuk, hogy egyes oldalról minden akadályt gördítettek a fürdő-vasut létesítése elé, sőt még a városházán is furcsán kezelték az egész ügyet. Csodáltuk azt a szívós kitartást, amely-

lyel Hankovits Ferenc igyekezett ezeket az akadályokat legyőzni.

Előttünk különben soha sem az volt a dolgan a főkérdés, hogy ki építi a vasutat: Hankovits vagy más, bár tagadhatatlanul azt tartottuk volna helyesnek, hogy az építse, aki annyit fáradt és áldozott a fürdő-vasut létesítése érdekében.

Nagyvárad városának sok érdeke fűződik e vasut létesítéséhez, mert a lakosság tekintélyes része venné igénybe a gyors és olcsó közlekedést a fürdőkhöz, részint gyógyulás, részint üdülés céljából. Hiszen számbavehető és a közönség igényeinek megfelelő parkunk alig van, amelyet a közönség igénybe vehetne. anélkül, hogy a hadiak és partnereik nem éppen erkölcsös enyelgéseiben kényszerüljön gyönyörködni. De közegészségi célból is fontos lenne a fürdő-vasut, mert alkalmat adna, hogy azok is használhatnák a fürdőt, akiknek nem áll egy fél nap rendelkezésükre, hogy felkeressék a Püspök-, vagy Félix-fürdőt. A mostani nyári közlekedés mellett pedig ezt nem tehetik.

Érdeke továbbá a fürdővasut kiépítése a közbeeső községeknek is, mert gyors és olcsó összeköttetést nyernének Nagyváraddal.

Mindezen szempontok figyelembevételével örömmel fogadtuk a hírt, hogy Nagyvárad város polgármestere legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával a fürdő-vasut engedélyezésének ügyében eljár az illetékes faktoroknál.

A sok vajadás után, ma már a legjobb kezekben van a Nagyvárad Városi Vasutnál a fürdővasut létesítésének ügye. Ennek a társaságnak minden eszköze meg van ahhoz, hogy a lehető legrövidebb idő alatt valóra válják a közönség régi óhaja.

Nézetünk szerint ugyanis legjobban és legkevesebb költséggel a Városi Vasut r. t. létesítheti és tarthatja üzemben a fürdővasutat és

AZ ALKIRÁLY TESTŐREI.

Irta: Szűts Dezső.

Azon időben a Pal folyó mentén táboroztunk egy régi erdőben, amelyet az alkirály csapatai kiirtettek, mert semmi hasznát nem vehették. Mi gyorsan birtokunkba vettük a rozszant, öreg omladékat, kicseréltük a cime-reket és zászlókat s ettől a naptól kezdve mi voltunk a környék protektorai, védelmezői, urai és parancsolói. A népnek mindegy volt.

A folyón gyakran usztak lefele véres hullák, kezek, lábak gyakran vetődtek fel a víz felszínére, éjszakánként halálos kiáltások verték fel az erdő csendjét, a megszálló csapat így terjesztette a környéken a civilizációt, s amit ígért: a népnek teljes függetlenségét. Eközben csapatunk erősen leromlott, de a vezérek folytonos ígéretése tartotta bennük a lelket.

Két vezérünk volt, egyik láthatatlan. Szurós fekete szemű, dörgedelmes beszédű, mindig uton volt s ha megérkezett, kis pénzeket és nagy ígéreteket hozott. A másik: egy szőke ember, ártatlan kék szemével eltudta hitetni, hogy ő a mi jóakarónk, s közölte velünk, hogy a fővezér, Ron, a pénzt az alkirálytól hozza, a kivel titokban jó barátságban áll, de ha róla beszél, nem szűnik meg szidalmazni, az al-

király emberei közül pedig ha egyet elfoghatott, azt véresre verette. Az alvezér, a szőke Dor, azt is közölte velünk, hogy ha az alkirály valakire megharagszik vagy el akar pusztítani valakit, ellenünk küldi. A többit elvégzi Ron, a mi fővezérünk.

Igy éltünk tiszték és közkatónak harcban mindenivel a legnyomorúságosabb vidéken, a melyen az alkirály katonái már feleltek mindent. A nép nem bízott bennünk, pedig ígértük, hogy megvédjük az alkirály csapataitól. Ettől nem félték, de félték tőlünk, mert mi közel voltunk és éhesek, zajosak és követelők.

Közben mindenüvé eljutott a hír, hogy a mi fővezérünk, Ron, az alkirálynak eladta a környék összes rizsét. A nép fegyverre kelt s távoznunk kellett a rettenetes erdőből. Annak örültünk, hogy otthagytuk a pincelakások mocskát, a szörnyű bizonytalanságot, s elindultunk.

Rövidesen megtudtuk a fővezértől, aki állandóan külön ment mögöttünk, hogy a székvárosba megyünk s ott az alkirály testőrei leszünk. Idegen tájakon, soha nem látott vidéken lopóztunk tova, s csak éjjel meneteltünk. Nappal aludtunk a garádokban, elhagyott vízmosságok fenekén, keveset ettünk, sokat pihentünk s tervezgettünk. Az alvezér folyton biz-

tatt minket s mindig kevesebb kenyeret és rizst adott, néha azt is elvette, amit talált nálunk. Mi, egy elszánt kapitány, néhány arab tiszt, sok kuli és egy tucat kalandos, baktattunk utána, majd a falvak közelében csuszva-mászva lopóztunk át a réteken. Lábunk sebes lett, ruhánk lerongyolódott, most nem volt különbség tiszt és közkatona közt, csak az alvezér tartott egy elnyűhetetlen admirális sipkát a fején, a többiek mind-mind lerongyolódunk. Csöndesen beszélgettünk a jövő nagy eseményről, az ígért földjéről, ahol bennünket csillogó ruha, pompázó élet vár. Hangosan nem beszélhettünk, mert az elhagyott vidékről néhány jámbor velünk jött, s ezek azt hitték mindvégig, hogy a székváros elfoglalására megyünk s legyőzzük az alkirályt. A folytonos koplalás és bujkálás sem józanította ki őket, örültek, hogy velünk jöhettek. A nép is örült, hogy eljöttünk s ennek látható jelétül felgyújtotta az erdőt.

Napok tüntek és jöttek, enivalónk a fakéreg, de káprázó szemünk előtt a fényes testőr-élet, türtünk, szenvedtünk, s egy napon csakugyan megláttuk a székvárost.

Rongyosan, porosan, fáradtan, éhesen rohantunk az uton, most már bátran, be a városba, ah! a tiszta, ragyogó városba. Nem

Markovits és Weinberger cégnél Bémer-tér

az összes raktáron lévő téli áruk leltári árban eladatnak. Ugyanott a legújabb costumok a legolcsóbb
Telefon 11-09. árban mérték szerint készülnek. Kelengye fehérnemű, óriási választék-
 bar. Ruhaszövetek, selymek, delainek és batistok mértékszerinti eladásra. **Telefon 11-09.**

pedig a városi villamossal kapcsolatban. Az igazgatás, vezetés külön apparátust nem kíván; az üzemeltetésnél egységes beosztást vihet keresztül, anélkül, hogy minden eshetőségre külön tartalék berendezésekről kellene gondoskodnia, mert rendkívüli alkalmakkor a városi üzem tartalékjából egészítheti ki a fürdőüzemet és viszont.

Lehet, hogy korai még a fürdővasutnak a jövő tavasszal történő létesítéséről beszélni, mert most nemcsak nehezebb megfelelő munkaerőt kapni, a szükséges fémanyagot, a motort és pótkocsikat beszerezni, ha a háború még hosszabb ideig elhúzódik, azonban a háború után mindezek az akadályok megszűnnek s ha a társaság komolyan akarja, mint ahogy hisszük, a fürdővasut megvalósítását, azt csakhamar keresztül is viszi.

*

Rimler Károly polgármester tulajdonképpen abban járt el a miniszteriumban, hogy a belényesi és a várad-velencei-összi összekötő vasut egyesítését hagyja jóvá a miniszter, mert ez annyiban kapcsolatos a fürdő-vasuttal, mert a Városi Vasút r.-t az egyesítés jóváhagyásától tette függővé a fürdő-vasut kiépítését.

A polgármesternek sikerült a jóváhagyást kieszközölni s ezzel a fürdővasut ügyét előre vinni.

A fürdő-vasut összes előmunkálataival a részvénytársaság teljesen elkészült s határozott kijelentést tett, hogy mi sem áll útjában a fürdő-vasut kiépítésének.

Az igazat megvallva, már-már lemondunk arról, hogy közeljövőben a megvalósulás stádiumába jusson a fürdő-vasut. Annál jobban esik most a csalódás, amely végre meghozza Nagyvárad régi óhajának, régi vágyának teljesülését.

A fürdő-vasut létesülése új acrát jelent a két kiváló gyógyfürdő történetében is.

Láttuk a megdöbent arcokat, nem hallottuk a szavakat, csak mentünk lihegve előre. Valaki elénk állt s vezetett bennünket egy kaszárnyába, ahol az alkirály testőrei sorakoztak aranytől ékes ruhájukban. Minket bevitték egy szobába, ott leheveredtünk s aludtunk, aludtunk.

Aztán másnap trombitaszóra ébredt kimerült csapatunk. Feltápáskodtunk fekvő helyeinkről s néztük, hogyan vonul ki a testőrsereg, ennek soraiiban két vezérünk, Ron, a fekete és Dor a szőke. Meg se ismertük őket, ők se minket.

Most pedig beosztottak bennünket. Egyiket lovásznak, a másikat istállószolónak, a harmadikat szobaszolónak, a negyediket ruhapucolónak. Mi tisztak, felügyelők lettünk a műhelyekben. A többiek az alkirály testőreinek szolgálói.

Sirtak, átkozódtak, dühöngtek s megnyugodtak, mert ettek. Csak én, jaj, csak én szoritottam össze reszkető számat, a szívem a torkomban kalapált s azt mondtam neki: „csak most ne dobogj nagyon“, könnytelen szememet elfordítottam a szolgaságtól, amelybe jutottunk, és éjjel visszamentem az elhagyott vidékre, amelyet sosem találtam meg többé.

Eltévedtem.

Érdekes esetek a tábori bíróság műhelyéből.

Irta Dr. Voszka István hadbíró-százados.

Manapság annyit hall az olvasó a különféle harctereken történt vitéz és hősi tettekről, a lövészárkokban folyó életről, a különféle hadműveletekről, hogy merész vállalkozás volna az olvasót ismét a lövészárkokba vezetni, s ott neki valami újat mutatni vagy mondani.

En tehát máshová vezetem a kedves olvasót! Szintén a harctérre, de nem a csatavonalba, hanem egy pár kilométerrel hátrább, a tábori bíróságok műhelyébe, ahol idegölő munkában szünet nélkül keressük és szolgáltatjuk a „hadi-igazságot“.

Mert ez a „hadi-igazság“ nemcsak abban különbözik a rendes igazságtól, hogy keresése sokkal fáradságosabb, sokkal rövidebb és sokkal kevesebb formalitásokkal jár, mint a békebeli igazság, hanem abban is, hogy a háborúban a legfőbb szempont a katonai érdek, amely a büntetés kiszabásánál is igen súlyos faktorként esik a mérlegbe.

A legkisebb lázító jellegű beszédért, amit békében arra sem méltatnak, hogy a „Gericht“-re vigyék, most halálbüntetés jár, míg viszont olyan kisebb szabásu lopás és sikkasztás büntetést, amelyért békében 6 hónaptól egyévig terjedő fegyházra szabnak ki, igen gyakran egy-két „gerinces pofon“-nal intéz el a háborúban is teljhatalommal felruházott „örömester ur.“

Tizenhét hónapi tábori működésem alatt azonban mindenkor örömmel tapasztalhattam, hogy a magyar katona nemcsak a tűzvonalban mutatja meg büszkén nemes karakterét, igazságszeretetét és őszinteségét, hanem akkor is ha „bajban van“ és a bíróság elé kerül.

A magyar nép egyszerű fiainak romlatlan lelkére és mély vallásosságára igen jellemző az alábbi egynehány eset:

Egy pipa, három pofon és huszár Tóth halála ítélete.

A délnyugati harctéren történt. A feljelentés rövid szavai szerint nagy volt a huszár Tóth büne, mert civakodás közben karabélyával lelőtte Huszár Kovács Ferenczet, aki rögtön szörnyet halt. Az ilyen tettekre pedig most a háborúban statárium, rögtön ítélő bírósági eljárás van hirdetve.

Még az nap éjjel kiszálltam a helyszínére s a tanúk rövid kihallgatása után már másnapra összeállítottam a „Standrecht“-et, a rögtön ítélő bíróságot, amely hivatva lesz a huszár Tóth élete felett dönten.

— Hát aztán mondja csak huszár Tóth, hogyan is kezdődött ez a maga esete a huszár Kováccsal?

— Hát instálom tekintetes királyi főhaditörvényszék (a huszár nem ismer csász. és királyi bíróságot) úgy vót, hogy a Kovács egyszer csak se szó, se beszéd pofon ütött. Én meg is mondtam neki, hogy na hiszen te jól csinálod, pofon ütöd az embert s még azt sem mondog, hogy miért?

— Tudod te azt nagyon jól, mit kérde? — Hát hogy tudnám ha nem mondog meg?

Erre még egyszer alaposan pofonütött és azt mondja, hogy na most már megmondom: a pipáért!

— Miféle pipáért?

— Az én pipámért, amit eldugtál.

— Én bizony semmiféle pipát el nem dugtam, mondom Kovácsnak s már kezdünk volna „összébmmenni“ de a káplár ur megmagyarázta, hogy nem érdemes egy pipáért két huszárnak veszekedni, aztán abba maradt. De délután ismét kezdett a huszár Kovács csipkedni, hogy majd előadom én a pipáját s kezdte a falumát és az anyámat szidni. Én megmondtam neki, hogy a kereszturiaktól nem szoktam megijedni, mire ismét pofonvágott harmadszor is. Erre dühös lettem felkaptam egy fegyvert, elsütöttem s huszár Kovács hátratáborodva összeesett. Hát így vót! Ha békében hagyott volna, semmi sem lett volna, mert jóban voltunk, a mult héten is adtam neki dohány kölcsön.

Kihallgatjuk a tanukat, akik mind igazolják, hogy Tóth bizony csak az igazat mondta, de hát a törvény törvény, és a Tóth cselekedete csak egy büntetés van: golyó általi halál.

Kiszabtuk a halálbüntetést, s mikor a legfőbb parancsnokunkhoz mentem az ítélet aláírni, elhatároztam, hogy megpróbálom a közbenjárást, hátha megkegyelmez a parancsnok a huszárnak.

A parancsnok modern gondolkozású, okos nyílt ember, előveszem tehát minden ékesszólási képességemet, s behatóan fejtegetem, hogy mily lealázó a magyar nép felfogása szerint a pofon, meg az, ha valakinek a faluját szidják, vagy az anyját böcsmérelik. Rikító színekben festem le, hogy az egész eset tulajdonképpen egy nagyobbfoku igorombaság, egy civakodási hajlam, amely a magyar paraszt lelkében van, amely civakodási hajlam azonban a háborúban a legnagyobb hősi tettekre sarkalta a mi katonáinkat. Végül megkockázatom az egyéni véleményemet, hogy a huszár Tóth igorombasága az Isonzo-fronton még sok olaszt küldhetne a másvilágra a huszár Kovács kiengesztelésére, s érthető kívánsággal várom a választ.

— „A magyar huszár“ — mondja a parancsnok — „olyan drága nekünk ebben a háborúban, hogy még huszár Kovácsot is feltámasztanám ha tudnám“ és három évi börtönre kegyelmezte meg a halálbüntetést.

Örvendve vittem meg a jó hírt a statáriális bíróság rám várakozó tagjainak, s kihirdettem az ítéletet a megkegyelmező záradékkal együtt huszár Tóthnak, aki szentül hitte, hogy még az nap föbe lövik. Az ítélet végén egy kis erkölcsi prédikációt tartottam, s kifejtettem, hogy most még a 3 évet nem fogja leülni, hanem visszamegy a harctérre és ott mutatja meg, hogy milyen a magyar huszár, akinek kegyelemből azért ajándékozzák az életét, hogy azt a hazája javára fordítsa.

„Megértette?“ kérdeztem szokásszerűleg. Válasz helyett könnyek peregnek a meghatott fiu arcán, látszik, hogy valamit mondana, de nem jön ki a torkán, mert szoritja valami, valami, ami a szívet is szoritja. Halálos csend. Az egész tanács s a hallgatóság szeretné tudni, hogy vajjon mit érezhet most a megkegyelmezett huszár. Egyszerre csak félve lép az asztalomhoz, remegő kézzel fogja meg a feszületet s egy hosszú-hosszu csókba foglalja mindazt, amit mondani akart. Ebben a csókban benne volt az öröm, a hála, a fogadalom, hogy méltó akar lenni a kegyelemre, s a megbánás. Nincs az a festő, aki színeket tudna találni e

„TURUL“
cipőgyár részv. társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900 000 pár évi gyártás
1200 munkas és alkalmazott.

Fiókraktár
Nagyvárad,
Kossuth-utca.

kép megfestésére, e jelenet gyönyörűségére, amely oly meghatóan tett tanubizonyoságot egyszerű parasztjaink mély vallásosságáról.

Sokért nem adnám, ha tudnám, hogy él-e még az én megkegyelmezett huszárom, vagy legalább azt, hogy hány hitszegő taliánt küldött a másvilágra?

A huszár Mori 30 liter bora.

— Bizony itt nagy baj van huszár Mori! — mondom a főtárgyaláson — mert maga azzal van vádolva, hogy este bemászott egy parasztnak a pincéjébe, s onnan 30 liter bort emelt el.

— Mán bizony megkövetem jelentem alászan tekintetes hadbíró ur, én nem tudom, hogy loptam-e, de lehet, mert akkor nagyon bevoltam rugva. Csak azt tudom, hogy bemásztam a pincébe, meg hogy aztán utánam jöttek a gyertyával.

Nem faggattam tovább, ismerem a magyar huszárt lelke mélyéig. Felolvastam a tanuvalomásokat. Volt köztük egy Josip Zsupancsics nevű suhanc is, akit a vádlott hívott, hogy menjen vele a pincébe borért.

Na lássa fiam Mori, hisz ez a tanu is igazolja, hogy milyen számításban volt maga, amikor a pincébe ment, mert még egy nagy vedret is látott magánál. Nézze fiam én is magyar ember vagyok, s büszkén mondhatom, hogy a magyar embernek meg van az a jó szokása, hogy ha valamit tesz is, beismeri, mint ahogy igazi férfihez, magyar huszárhoz illik. Hát mit szól a Josip Zsupancsics vallomáshoz? Ismeri ezt az embert?

— Hogyne ismerném, az az a „Jóska”. — Ezt a nevet annyi hangsúlyozással és olyan zamatosan ejtette ki a mi vádlottunk, hogy biztos vagyok benne, miszerint a Zsupancsics nevét szlovénországban még ily magyarosan sohasem ejtették ki.

— Persze, hogy az az a Zsupancsics Jóska! — mondtam tölem telhetőleg hasonló hangsúlyozással.

— Hát kérem ha a Jóska azt mondja, hogy veder vót nálam és ötlet is hívtam borért meg aztán a pincébe mentem, akkor alighanem bort lopni mentem — S rögtön ezután töredelmes vallomást tett az egész esetre vonatkozólag.

Az osztrák tisztekből álló bíróságnak megtetszett a Mori huszár töredelmes vallomása, zamatos keresetlen szavai, és igen enyhe büntetést róttak ki a 30 liter borért.

Kihirdettem az ítéletet s egy kis parázs leckét is olvastam a huszár fejére az iszákosság miatt.

Amikor már elakartam küldeni, kért, hogy még szeretne valamit mondani. Megengedtem neki. S erre elmondja, hogy ő októberben volt három éve, egy verekezésben vett részt, s akkor felesküdt a feszületre, hogy többé nem iszik három évig. Meg is tartotta hűségesen, nem ivott 3 évig semmit. A mult hetekben járt le a 3 év, és akkor elkezdett inni, s így került bele ebbe a szerencsétlenségbe.

— Megkérném tehát a tekintetes Haditörvényszéket, méltóztassanak engem itt felesketni, hogy 3 évig ismét nem iszok, itt ugyanis van feszület a kéznél a bíró ur előtt.

Őszintén megvallom, hogy pár pillanatig tanácstalanul gondolkodtam a huszár Mori kérésén. Az 1914-ben életbe léptetett új katonai bünvádi perrendtartás sok minden felől intézkedik, de az ilyen felesketésekről, fogadalmakról egy szó sem áll benne. Azonban egy a javulás útján levő bűnöst egyszerűen elutasítani még sem tartottam helyesnek és célszerűnek.

— „Nézzé fiam” — mondtam neki atyai jóindulattal — „itt a feszület! Igérje meg nekem, hogy 3 évig egyáltalán nem fog szeszes italt inni, s azután pedig csak ritkán és mértékletesen, hogy semmi bajba bele ne keverdjék”. „Igérem” — mondotta az én huszárom meghatott, de férfias őszinte hangon, s habár én kézfogással akartam a fogadalmat megpecsételni, még is áhíthatosan csókolta meg az asztalomon levő feszületet.

Amikor a magyarul nem tudó alezredes elnöknek lefordítottam a huszár szavait, hosszasan rázta meg kezemet és így szólt:

„Die ungarische Volksseele in doch Gold wert, man muss sie nur behandeln können.“ (Aranyat ér a magyar néplélek, csak kezelni kell tudni.)

A fél magyar.

A torontálmegeből származó Kochmann Ferenczet betegsége miatt küldték vissza a csatavonalból. Az állomáson a pontosságáról és nagyszerű orgonizációjáról közismert Vöröskereszt-egyesület emberei várták a beteget automobillal. Kochmann ur is szépen bevittette magát automobilon a városba s amikor a kórházhoz értek, úgy eltűnt az egészségügyi közegek szemei elől, mint a jóféle kámfor. Ugy gondolkozott ugyanis Kochmann barátunk, hogy hiszen „Spítál“-ban még eleget lehet, azonban kár volna elszalasztani ezt a kedvező alkalmat, el kellene menni egy kicsit korcsmázni. A gondolat rövidesen tetté vált s Kochmann ur a Vöröskereszt autóból való leszállása után 10 percre már a negyedik korszó sör mellett tartja népies értekezéseit az olasz 28-asokról.

A sör után forralt bort rendel még pedig liter számra és paprikával, mert a magyar gavalérok úgy szokták. Közben boldog boldogtalannak, minden a korcsmába betért szlovén napszámosnak tölt, és kinálja hogy igyék, mert a magyar ember nem sajnálja a bort sem az osztráktól, sem a szlovéntól. A korcsmárosné azonban jónak látja figyelmeztetni Kochmann urat, hogy már 6 liter forralt bort jegyzett fel, tehát jó volna talán fizetni is.

Kochmann ur azonban megnyugtatta a korcsmárosnét, hogy ő mint „pénzes magyar” csak majd akkor fizet, ha majd 100 forint lesz a számla, mert ő nála a pénz semmi szerepet

sem játszik. Nagyobb hatás kedvéért az ingyen ivó napszámosok egyike megerősíti a Kochmann elvi kijelentéseit s igazolja, hogy ő Kochmann már régebről ismeri mint magyar gavalért. (Ugyanez a koronatanu azonban a legközelebbi liter után nyomtalanul eltűnik.) Amikor már senki sem bír versenyt inni Kochmannal, sőt ő maga is telítve érzi magát, nagy élvezettel kezdi a poharakat a falhoz verni s az ujjabb forralt borokat literszámba a földhöz vágni. A korcsmárosné most már erélyesebben figyelmezteti a vendéget, ez azonban kijelenti, hogy az nem tesz semmit, mert a magyar mágnások is mindent összetörnek, ha jól mulatnak, már pedig ő jól mulat.

Rövid idő múlva a korcsmárosné megtagadja a további forraltborok szállítását és bejelenti, hogy a számla 43 K 12 fillér, tessék fizetni.

Kochmann barátunk beható házkutatást tart összes zsebeiben, de hiába, végre bementja, hogy bizony neki egy fityingje sincsen.

A korcsmárosné rendőrt hivat, s másnap már a tábori fogházban elmélkedik Kochmann ur a magyar gavalériát meg nem értő szlovénekről.

A tárgyaláson ráolvasom minden bűnét. Beösmérésben van. Szükségesnek látom egy kicsit megszidni, hogy nem illik a magyar népet külföldön rossz hirbe hozni, s ha más magyar gavalért játszott, úgy játszotta volna volna végig a magyar gavalért nemcsak a rendelkezésnél és az üvegek széttörésénél, hanem a fizetésnél is.

Kochmann bűnbánóan válaszolja:

„Tessék megbocsátani tekintetes bíró ur, nem vagyok én egészen magyar, csak félmagyar, az apám sváb volt, az anyám szerb.”

Jöjjön az igazi költő.

— Egy elmúlt betegség és a jövő. —

A magyar irodalomnak egy beteges korszakát zárta le a háboru. Szokás ezt a Vezérről is elnevezni, de aligha marad meg a nemzet emlékezetében bármi címen is. Elporlott, megszünt, ami több: elfelejtették.

E korszakot Ignotus nevű publicista vezette be. Ő maga is verseket irt, gyatrákat. Megénekelte a Nagysádot, a Traviátát s mindent, amit negédesen, keresettséggel meg lehet verselni. A csinált hangulatok, a tükörből ellesett mozdulatok, a cukros víz és műszellemesség versirója Veigelsberg Hugó, sehol egy igaz hangulat, csupa verselés, furcsa pózok, apró érzéscskék, kis megfigyelések.

Ő maga tehát nem tudott zöldágra vergődni, de szerette volna ujjáalkotni a magyar irodalmat s ezért keresett ez öreg gombhoz egy költőt. Ignotus volt mindig az a légy, amely az ezópusi meséből kiszállva rátelepedett az ökörszékér rudjára s mikor az ökrök megérkeztek rendeltetési helyükre, büszkén szállt fel a legyecské:

— Ezt szépen elhoztam idáig.

Meg lehet állapítani utólag, hogy ha annak idején Ignotus káros beavatkozása Ady Endrére elmarad, nem dicséri agyon és nem veregeti kékre a vállát a vidéki ifjunak, ez a beteges korszak elmarad s a nemzetietlen hangok soha erőre nem kapnak Magyarországon.

A jelszó, amely alatt összetoborozta a nemzet összes elégedetlenceit, a Nyugathoz való csatlakozás sokat ígérő frázisa volt. Mivel ő maga sem az *Olvasás közben* című vegyes szellemeskedésével, (amelyekben a szocialista vezéreket *savanyu próféták*-nak nevezi) sem egyéb kisméretű dolgaival nem tudott újat és nyugatit produkálni, leült és felfedezte Adyt. Egyszerűen Arany János után a legkülönbnek állította, gon-

dolván, hogy ez ellen senki sem protestál; ha költő, nem teheti jó izlésből, ha esztéta, nem teheti, mert nem vitázik ilyen állítással, amely a szunyogot fülemlivé fujja fel. Ezt elvégezvén Ignotus, leült újból s ő, a szocialisták báilyánya, csekély havi 600 koronáért antiszocialista cikkeket eszközölt Andrassy, a fekete gróf lapjánál, amelynek publicisztája. „De vérző szívvel teszi” mondta róla *Bresztovszky* Ernő mester, a *Népszava* szépírója, aki erősen jóslgatta, hogy „Ady Endre elérte már a Bródy Sándorokat s majd el fogja érni a Révész Bélákat és Ignotus-okat is.” Képzeltető, hogy tetszett ez a Vezérnek. (Az olvasó itt ismeretlen neveket talál. Ezek mind a modernnek közül valók, izadtságos, verejtékszagu könyveket irtnak, lelki süketek és hosszú hajat viselnek, nagyrészt boltoslegényeknek szánta őket a sors, de írók lettek, borzalmas tapadással és kapaszkodással. Révész Béla például egy népszavai „író” az utcai leányokról irt novellaciklusokat, a legolcsóbb, legszomorubb és legművészietlenebb, felfújt és erőszakolt eseteket. A proletáraszonyok fellázdak az ilyen történetek ellen és Garbai Sándorné tiltakozott az ellen, hogy „Révész ur ilyenekkel traktálja őket.”)

Ignotus tehát Vezért tett s a Vezér körül csakhamar csödület támadt. A Nyugat-hoz! kiáltották és szorgalmasan irták és másolták az északi írókat, a dánokat, norvégeket, svédeket, nemkülönb az oroszokat. Ezeket különösen, de a szerb költőket is szorgalmasan tanulmányozták. A modernnek mind, kivéve a Vezért. Ő nem tanult semmit, ő tanított s állandóan gunyos célzásokat tett Bródy Sándor tudatlanságára, aki „Zuloaga spanyol festőről mert írni, pedig semmit se tudott”. Mikor aztán összerakult az antimarxista Palágyi Menyhért dr-ral, aki Marx érzékelméletét szétszedte, a Vezér fölényesen legyintett a nagy magyar filozófus ragyogó dialektikájára. Hebegett, dadogott, míg az istenhívő és hithiroető filozófus a földhöz

vágta a szepegő költőt modernségével, pantsheizmusával. Isteni látvány, a költőkirály kétségbeesett gunyja és a filozófus érveinek szétzúzódó ereje amint összecsapott. A Főkulturról kiderült, hogy tudása csak addig terjed, ameddig Vörösmartyt „Miskának“, Aranyt „szalontai uzsorásnak“ nevezheti, ezután üresség, üresség, üresség.

Ez a szűkölködő költészet mellett kaméliáshölgyi allűrökkel ámitotta a világot. „En meghalok, dalok, dalok...“ Ez az a költő, aki abból élt, hogy minden versében meghalt. A költő az ő utánozhatatlan szellemi bütykével úgy lépett fel a színpadra, mint örökös haldokló, és ő, a kemény legény, a szánakozásra apellált. Nemzete baja, szenvedése, ez a mély zugó folyam, amelyből a könny sosem apad ki és a sóhajlás folyton fodrozza hajjait, nem hallatszott saját lármájától elsüketült füleibe. Megmámorosodott a maga kiabálásától, rikkantásaitól, egy erős asszonyi erő fujta a dudát, hajh, Magyarországon ő volt a duhaj ur, mindenki más betyár. Élelmes irodalmi kupeczek piacra vezették a megkötyagosodott költőt, s ettől a perctől kezdve, később, mikor Léda asszony nem fujta a dudát, csak a nyekegés hallatszott tovább.

Ma már csöndes az ország, elült a láma s nincs más a placcon, mint sok színes rongy, köpés és szemét. Elhangzottak rég a vakmerő szavak, üres szölamok, kölcsönvett káromkodások, kis nekifeszüléseknek vége. A Vezér költészet megrokkant, elszintelenedett, unalmassá vált. Az istenek elköltöznek, a hamis istenek kimennek a divatból.

Mint forgószél felverte porfelhő tisztult el modernnek név alatt szerencsét próbáló csoport az irodalom levegőjéből. Még tört galyak, ledöntött régi törzsek, összetépett virágok lepik el Magyarországot, de már itt-ott félenken szólal meg a madár dala s lassan, szemérmesen bontakozik ki a *jövendő*, a drága élet minden szépsége és reménye.

Néhány évvel ezelőtt a *Zászlónk* került a kezembe, ez a kitűnően szerkesztett ifjusági lap. Eleven, pompás, vidám, mulattató lap, amelyből tanulhat a gyermek és felnőtt. Ebben a kedves, közvetlen hangú újságban találtam három verset, mind fiatalok írták. Az egyiknek fántáziája színes, ragyogó, nála a fenyőág tüje a napsugár aranyhaját fésüli s az aranyzálak leesnek a fűre. A másik egy jobb költő, magyaros észjárással, gondolkozással és nagy verskészséggel. A harmadik őszinte, keserű hangú: ez hát az aranykor, kérdi s felel rá, hogy csak nyomorúság, szegénység, küszködés, nélkülözés és ez az aranykor?

E három közül, úgy érzem, e három bátrakból fejlődik ki az igazi nagy magyar költő, akiben nem tett kárt az elmúlt korszak. Csak egy kicsit késett a tavasz, csunya, rossz idő volt. Nemsokára valahonnan megszólal az igazi költő. S *Mikes* Lajosnak, a kiváló esztétikusnak erőlködése, hogy a moderneket odavarrja nemzeti költőink folytatásául, kudarcot vallott. *Nem folytatásai ők a nemzeti költészetnek, hanem hulladékaik.* Át kell őket hidalni s kezdődjenek a magyar költészet nemzeterősítő, lelkesítő szent nagy korszaka.

Tiszántúli.

Ficzek Emil felfüggesztették állásától.

A vármegyei fegyelmi választmány határozata.

Biharvármegye közismert, becsületos, puritán jellemű tisztikarát 1915. január hó első napjaiban kínos felfedezés döbbentette meg. A megye egyik lb. tiszti ügyésze dr. Ficzek Emil a reá bízott hivatalos pénzek kezelésénél bünt követett el, az árvák pénzéből tekintélyes összeget sikkasztott el. Dr. Ficzek Emil egyike volt fiatal ügyvédeknek, óriási összeköttetései, családi ismeretsége, rokonsága révén irodája a legelső között volt.

Mint közigazgatási gyakornokot a vármegyei tiszti ügyészséghez osztották be, ahol eleinte szorgalmas, ügyes embernek bizonyult úgy, hogy rövidesen mint tiszti-ügyész szerepelt és a vármegyei árvaszék ide vonatkozó részét intézte. Édes atyja Ficzek Lajos halála után átvette az ő irodáját is, honnan szintén szép jövedelmet biztosított magának. Pár év alatt megbízott ügyésze lett a berekböszörményi takarékpénztárnak, majd a Komádi takarékpénztárnak. Az állam v. asutak nagyváradi ügyészévé szintén ő lett kinevezve.

Az aránylag fiatal ügyvéd rövidesen évi 30.000 korona évi jövedelemmel rendelkezett. Különösen sokat keresett az árvaszéki kölcsönök lebonyolításával. Ritka szép jövedelme mellett azonban olyan meggondolatlan életet élt, hogy magatartását a vele szorosabb baráti viszonyban élő ismerősei egyáltalán nem tartották normálisnak. Hivatalos ténykedése egyáltalán nem keltett gyanút, mert úgy intézte ügyeit, hogy leplezni tudta könnyelműségeit.

Meggondolatlansága, vagy inkább könnyelműsége és rendszertelensége folytán a reá bízott pénzhez is hozzányult. Lehet, hogy ezt minden bűnös szándék nélkül tette. Minden bűne az volt, hogy a kezeihez jutott pénzeket állandóan magával hordta és ha ilyenkor mulatni kezdett, egyáltalán nem törődött a nála levő idegen pénzzel, mely valóságos eltűnt zsebéből.

Könnyelműségének következménye nem maradhatott titokban sokáig. Verner Kálmán árvaszéki elnök a szokásos vizsgálatok megtartására megjelent az ügyészségen és ott Ficzek Emil ügyeit is vizsgálni kezdte. Ficzek már ekkor annyira bele merült az anyagi zavarba, hogy nem tudott védekezni. Eleinte arra kérte az elnököt, különböző ürügyek alatt, hogy addig, míg ügyeit rendezzi, függeszse fel a vizsgálatot. Akkor még nem lehetett tudni, hogy mi fog kipattanni a vizsgálat során és Verner Kálmán a kért két napi haladékot megadta.

Ficzek Emil ezalatt lázas gyorsasággal igyekezett az ügyeket rendezni, azonban minden eredmény nélkül. Végül is mikor a

kért időhaladék letelt, Verner Kálmán elnök ismét megjelent a vizsgálat folytatására. Ekkor Ficzek Emil megdöbbenő vallomással járult az elnök elé. Megtörtén bevallotta, hogy a hivatalos pénzekből tekintélyes összeg hiányzik.

A hiányzó pénzeket azonban hajlandó megtéríteni, csak az apósával tárgyal. Ez az újabb kísérlete sem sikerült Ficzeknek. Erre Verner Kálmán árvaszéki elnök jelentést tett a dologról az alispánnak.

A hivatalos aktákat azonnal átvették Ficzektől, egyben pedig megindult az eljárás az ügyész vagyonának megállapítása iránt. Most már gyors tempóban omlott össze Ficzeknek oly fényesen indult karrierje. A vizsgálat során konstatálták, hogy tekintélyes árvapénzek hiányoznak, ezenkívül még magánosokat is ért károsodás.

Az események sulya alatt Ficzek annyira összetört, hogy hozzátartozói jobbnak látták elmebeli állapotának megvizsgálása végett őt az elmekeórházba beszállítani. Míg az elmekeórházban folyt Ficzek Emil elmebeli állapotának megvizsgálása, addig a megyeházán megindult a fegyelmi vizsgálat, a királyi ügyészségen pedig a bűnvádi eljárás.

A kórházból a budapesti országos közegészségügyi tanáchoz vitték fel Ficzeket. Az országos tanács nem találta elmebetegnek Ficzeket, mire újból Nagyváradra hozták a megtévedt ügyészt.

A fegyelmi vizsgálat december havában teljes befejezést nyert úgy, hogy esütörtökön délután már a fegyelmi választmány elé került a dolog.

Fráter Barnabás alispán elnöklelte alatt jelen voltak a választmány tagjai: Karácsonyi János, Száhlender Károly, Pallay Lajos, Varró Demokos, Balogh János és Vasady Lajos.

Balogh János főjegyző ismertette a vizsgálat adatait. Ezek szerint Ficzek Emil **13 rendbeli sikkasztást** követett el. A sikkasztások folytán a vagyoni felelősséggel **21.450 koronában** állapították meg. Ebből a magánosokat 2710 korona, míg az árvákat 18.435 korona és 80 fillér érdekli. Az árvaszéket természetesen semmiféle károsodás sem érheti, mert az árvaszék gazdag tartalék alapjából közös fedezetet talál a hiányzó összeg.

A fegyelmi választmány a beszerzett bizonyítékok alapján Ficzek Emil *hivatal* vesztesre ítélte.

Az egy év óta huzódó kínos ügy ezzel a vármegyén befejezést is nyert.

* **Veszek** ócska varrógépeket és kerékpárokat ugyszintén literes és félliteres boros palackokat Kalenda János Szent László-tér. Moskovits palota.

Ujévi ajándéktárgyak

u. m. valódi arany, ezüst és brilliáns ékszerek, régiségek, műtárgyak, dísz tárgyak, valódi és chinai ezüstitárgyak, diszműárak, bőröndök, nesseserek, erszények, ridicülök, hadifelszerelési cikkek stb. olcsó beszerzési forrása. Megtekinthető vételkényszer nélkül **STERNBERG J.** alkalmi nagyáruházában, Szent László-tér, Kishidő.

Régi tárgyakat veszek, kívánatra házhoz is megyek. — Telefon 13-45.

Séta a pénzpiacon.

— Saját tudósítónktól. —

Jubiláris évfordulóján köszöntjük a Gazdasági és Iparbankot, b. e. Széchenyi Jenő kanonok alapítását, azzal a meggyőződéssel, hogy Nagyvárad közgazdasági életében ez a kitűnő intézet tevékeny szerepet fog játszani a következő 25 év alatt is. Te kintőben érte meg az intézet a 25-ik évfordulót, s nem ártott neki az elmúlt viharos gazdasági krízis sem, amelyből Ternyei Antal helyes fináncpolitikája mentette ki sértetlenül az intézetet. A nagyváradai pénzpiacon meglehetősen nézik az intézet csöndes jubileumát, mert minden hangos ünnepnél jobban beszél az intézet rázkódattás nélküli nyugodt üzletmenete és működése, amely megmentette a betevőket és adósokat minden bajtól és kellematlenségektől.

A 6 százalékos hadikölcsönkötvénytípus mellett szól ma egy bankigazgató, aki azt állítja, hogy a magas kamattípus tartósága attól függ, hogy kapunk-e hadisereket, mennyit és kitől? Németországnak már ma jövedelmez évente 480 millió márkát Belgium, annyi a rá kivetett adó, de nekünk Szerbia nem jelent jövedelmi forrást egyelőre, hiszen ott nagy investícióra van szükség, mert újból kell kezdeni mindent.

Tehát keresni kell egy jó fizetőt. Itt eszünkbe jut boldogult Ferenc Ferdinánd trónörökös terve, amely Lombardiának a tripoliszi háború alatt való elfoglalását tűzte ki célul s amely terv akkor Hötzendorfi Conrad bukására vezetett. Lombardia kitűnő rizs- és búzatermő tartomány, a Pó öntözei s valamikor a miénk volt. Ugy lehet, hogy megint a miénk lesz.

A Hungária cipőgyárnak, mint hírlik, a balkáni exportban jelentős szerepe lesz. Ha a kormány a nyersbőrnyagnak egyenletes szétosztását keresztül viszi, akkor a Hungária cipőgyár a Bulgáriába való kivitelben, mert cipőgyáraink igen előkelő s vezérszerepet visznek a monarchiában, jelentékeny mérvben részesül. A cipőgyárat már exportképesé tette Kormos igazgató.

A Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézete leirt a nagyváradai fiókindezethez, hogy az újévi üdvözléseket mellőzzék. Helyes. Kevesebb bélyeg fogy és kevesebb munkája lesz a postának. S miért kívánának egymásnak b. u. é. k. t.?

Nyerőség, hogy tisztában legyünk a dologgal, van minden pénzintézetnél, de az hogy osztalék lesz e és milyen nagy, attól függ, hogy mennyit kell fizetni vissza a budapesti nagybankoknak. A bankok az idén is dolgoztak s igen szép eredménnyel, s amellet, hogy spórolnak, a rendes jövedelmesség rovata sem marad náluk üres, mindenki megkapja a magáét.

A pénzintézetek ezenkívül fizetik a hadbavonult tisztviselőket, s helyettük megfelelő erőket alkalmaztak. Ezért nincs osztalék sok helyen, mert a fizetéseket is javították.

A „bankfiúk” bezzeg most jók. Eddig nagyon küldték őket a kedves alkalmazottak a frontra, ujjal mutogattak rájuk, most hiderült, hogy a pénzkezeléshez, az adósságok törlesztéséhez, az üzlet rendes menetéhez, nagyon is szükségesek ezek a „bankfiúk”-nak nevezett pénzügyi tisztviselők.

A „Bihoreaná” ról szóló tudósításban értelmet zavar egy sajtóhiba: az intézet szoliditását jeleztük s szolidaritást szedett a nyomda.

Az O. K. H. nagyváradai fiókja a pangó építőipar megmentésén fáradoz s az iparoság háláját érdemelte ki méltányos eljárásával Kelen Béla igazgató.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet fiatal alakulás pénzpiacunkon a hadikölcsön sikere érdekében hathatós tevékenységet fejtett ki, a kispolgárságnak nagy segítségére szolgál feltétlen korrektségével s helyes pénzügyi politikájával. E fejlődésképes intézet eredményeit a közönség fogja megérezni.

A László malom igazgatója Lewitter Miksa Budapesten időzik a malom múlt évi eredményéről ad számot, amely kedvező.

A háztulajdonosok kedvező elbánásban részesültek a bankok részéről. Nem zaklaták őket, (aggyrésziük a harcúterem van, egy része elesett, aggyrésziük azt sem tudják hol van) nem is perelték, hogy költséget ne okozzanak a perrel s a zárgondnoksággal. Ez jó volt a házak tulajdonosaira, s kedvező a bankokra, mert perlés esetén csak 6 százalékos kaptak volna, ha ugyan egyáltalában kaptak volna, így pedig 8 százalékos is számíthatnak. (Itt-ott többet is)

Az Auróra éthergyárnak az a szerencséseje, hogy mást is gyárt, mint éthert, mert sokszor megakadt volna az üzeme. A szesz maximális ára ugyan megvan, de nincs szesz mert nincs burgonya, kukorica, s a szesz, után a kereslet rendkívüli. Van vidéki szesz árus, aki külföldön provizórt fizet, csakhogy szeszt kapjon. Így aztán sokszor nincs szesz s ilyenkor a gyár tovább gyártja az éthert, az amylalkoholt, ami festékekhez, tejvizsgálathoz stb. szükséges.

A Léderer és Kálmán gyárnál ép ez okból szünetel a szeszgyártás: anyaghiány miatt. A malom azonban dolgozik. Eanek a gyárnak korrekt üzleti elvei, feltétlen tisztessége becsülést szereztek s megmentették minden gyanútól vagy vizsgálatól. Róz Simon és Kálmán Ernő igazgatóknak van okuk erre büszkének lenni.

Akárminek hívják is Pénzügyi Központnak, vagy másnak: csak legyen egy szerv, amely a háború után a pénzügyiségtől eltelt piacot megmenti az értékek devalvációját jelentő gazdasági válságtól. Ipari vállalkozásba menjen a pénzügyiség ezt kívánjuk s jobbat nem is kívánhatunk nekik az új évre.

sz. d.

Kossuth megjósolta a világháborút.

A Deutsche Rundschau című előkelő német folyóirat alapján sok német ujság közli most, kellő méltatással Kossuth Lajos egy régi kijelentését. A hármasszövetség létrejötte után Kossuth a következő véleményét fejezte ki:

— Szívvel és lélekkel barátja voltam mindég és barátja vagyok most is az osztrák-magyar német szövetségnek. Magyarországot és Oroszországot között a keleti kérdés tekintetében áthidalhatatlan érdekellentétek vannak. Emminens érdeke tehát Németországnak és Ausztria-Magyarországnak, hogy az Oroszország elleni harcban támogassák egymást. Nem kölcsönös nagyraavagyás készíti Ausztria-Magyarországot és Németországot az Oroszország elleni együttes védekezésre, hanem az érdekük azonossága, vagyis a szövetségek egyetlen valódi alapja. Az a hármasszövetség azonban, amely Oroszország belépésével jött létre, a német-francia és az osztrák-magyar-orosz kérdést egyszerre

billenti ki az egyensúlyból: ez a kettős kisklász Európát lángba és vérbe fogja borítani.

Nekünk tudomásunk van egy korábbi véleményéről Kossuthnak, amelyet egy nála járt magyar társaság előtt fejtett ki s amely előre jelezte a világháborút. Az érdekes vélemény így szól:

„A fegyveresek technikai tökéletesítésétől sok függ, s meglehet, hogy idővel annyira haladunk, hogy elvőgre képtelenségé válik maga a háború. De a fegyverek jeles volta nem elég a háború sikeréhez, emelni kell a hadsereg erkölcsi erejét. A mai háború a hadseregek fáradhatatlanságára és szívósságára van bázisozva, s ehhez minden katonának öntudatos lelkesedés szükséges. De az a baj, hogy nálunk keveset tesznek ez öntudat fölélesztésére és ébrantartására. Szűkmarkuan mérik az apró kedvezményeket otthon. Pedig nemzetközi háború csak idő kérdése, Ausztria-Magyarországnak az orosz-szal okvetlen meg kell verekedni, s az óriás áldozatokkal járó hadikészületek Magyarország szempontjából nem feleslegesek.”

ÚJÉVI TISZTELGÉS gróf Széchenyi Miklós püspöknél.

A tegnapi nap folyamán számosan kereszték fel gróf Széchenyi Miklós megyés püspököt, hogy az újév alkalmából szerencsekívánataikat fejezzék ki. Délelőtt fél 11 kor a káptalan, a központi világi és szerzetes papság, apácák, tanítók tisztelgését fogadta a püspök. A tisztelgőket Grócz Béla nagypüspöpost vezette s a következő szóp, mély gondolatokban gazdag beszédet intézte a püspökhöz:

Egy, világtörténelmi eseményekkel terhes év végén állunk. Ezen események kifejlődését szorongva varjuk a küszöbön levő új esztendőben. Am mint a római költő mondja: „Prudens futuri temporis exitum caliginosa (nocte) premit Deus.” A bölcs Isten sötét éji lepellel borítja el szemeink elől a jövőt. De már abban nem értünk egyet a pogány költővel, hogy „ridetque, si mortalis ultra fas trepidat”, hogy Isten mintegy gyanolja a szegény halandót, ha ez a sötét jövő őt mintegy megrengteteli.

A keresztény költő már szebben mondja: „A jövendőnek sivatag homályát bizd az Istenség vezető kezére.” E szerint már nem szabad rettegnünk, mert isteni kéz vezet bennünket a sötét úton.

Még melegebben biztat a katolikus költő:

«A bölcs nyugodtan nézi a napot,
A hit nem retten vissza semmitől.
Ki Istennel van, rendületlen áll,
De a világmindenség üsszedől.»

(Talabér.)

Ennek a szilárd, rendületlen hitnek lételeményese, a kath. Egyház, az ő újévi időszakában, az adventben, átvezetett bennünket a bűn okozta erkölcsi chaosz történetén. Felmutatta benne a megígért aszszonyt, ki fiával a karján letiporja a bűnszerző és ellenség fejét. Karácsonykor pedig megünnepeltette velünk azt a legörvendetesebb eseményt, hogy ez az asszony a Bold. Szűz személyében csakugyan megjelent és meghozta nekünk az ő szent fiát, aki Isten fia is egyszermind, aki emberi testet öltve szállt le az égből s így ráillik az Emmánuel név, mellyel az angyal szerint őt illehetjük, mert ő vele már a legszorosabban „velünk az Isten”, nemcsak egyszerű gondviselésével, mint azelőtt, hanem megváltó, megszentelő malasztjával is, velünk szentségilög, testes-

től lelkestől az oltáriszentségben, velünk szentlelkével az Egyház esalhatatlan tanítói hivatalában.

Ilyen Istennek a vezetése mellett csakugyan rendületlen hittel, bizalommal meggyünk elé a jövőnek akkor is, ha az egész világ mindenség összedől.

S ha valaha el lehetett, úgy most joggal el lehet mondani, hogy az egész világ alkotmánya recseg-ropog, néprajzi, államhatalmi összetételében dülöfélben van.

Az összeroppanó régi világ romjain azonban bizonytalán új világ fog keletkezni, új világ a nemzeti, a hatalmi erőviszonyok, sőt talán a társadalmi elhelyezkedések alapján is.

De mi bizunk a mi Emmánuelünkben, a velünk oly szorosban egyesülve levő Istenfiában, kinek szentséges szívébe ismételt felajánlottuk országunkat; bizunk az ő szent anyjába, a mi régi patronánkban, hogy ezen új világ a mi világunk lesz, melyben édes hazánk meg fogja találni további fennállásának és virágzásának feltételeit; — egyházunk szabadon fogja teljesíteni isteni küldetését: ő fogja kitűzoi az emberiség egére az egyének, a családok és országok számára a vezető csillagokat, ő fogja gyógyítani az

emberiség nagy és számtalan lelki-tesztiseibeit.

Most tehát, midőn ezen megrendítő eseményekkel teljes ó-év utolsó napján hagyományos szokás szerint, de szívünk sugallatából is, megjelentünk Nagyméltóságod előtt, csak azon óhajunknak akarunk kifejezést adni, hogy ez a mi Emmánuelünk engedje az új esztendőben valóra válni a mi belé helyezett rendíthetetlen hitünket, bizalmunkat, reményeinket, teljesítse hő kérésünket s ezzel adjon Nagyméltóságodnak boldog új esztendőt, tetézze azt minden lelki áldással, hogy boldogan kormányozza a Nagyméltóságodhoz hűséggel, tisztelettel és szeretettel ragaszkodó papságát és lelki gyermekeit.

A püspök lekötelezően szíves szavakkal köszönte meg az üdvözlést.

A délelőtti folyamán részben személyesen, részben írásban a város polgári és katonai előkelőségei közül még számosan tisztelegtek a püspökkel; az uradalmi tisztikar, a kongregációk, a Kath. Kör, a Katolikus Népszövetség szintén tolmáczolták az újv alkalmával a főpásztor iránti tiszteleteiket.

akinek és amilyen mértékben a tulajdonában levő liszt vagy gabonakészlet az általa ezen rendelet értelmében felhasználható lisztmennyiséget nem fedezi.

Azok, akik rendszeresen ételeknek kiszolgáltatásával ipar- vagy keresetszerűen foglalkozó üzletekben, üzemekben, intézetekben, vállalatokban stb. étkeznek, csak kenyérfogyasztási igazolványra tarthatnak igényt.

Ételek kiszolgáltatásával ipar vagy keresetszerűen foglalkozó üzletek, üzemek, intézetek, vállalatok stb. kenyeret csak az általuk bevont kenyérgy-szelvények ellenében az azokon feltüntetett kenyérmennyiségnek megfelelő mértékben szerezhetnek be.

Liszttel pedig, amennyiben hatósági el-látásra igényük van, a hatóság előtt be-igazolandó rendes vendégforgalmukhoz képest látandók el az 1. § ban megállapított rendelkezés által meghatározott irányban.

Akinek az 1. és a 2. § szerint 1916 évi augusztus hó 16. napjáig számítandó házi szükségletét, továbbá a fennálló rendeletek szerint 1916. évi augusztus hó 16. napjáig számítandó gazdasági szükségletét meghaladó gabona vagy lisztkészlete van, az készletének a házi vagy gazdasági szükségletét meghaladó részét a közigazgatási hatóság (8. §.) felhívására köteles a hatóságilag megállapított legmagasabb áron készpénzfizetésért a lakosság lisztellátási céljára a hatóság rendelkezése szerint átengedni.

Gabonakészletek birtokosai a jelen rendelet 1. és 2. § ában meghatározott liszt-szükségletük fedezésére annyi gabonát tarthatnak vissza, amennyi az illető lisztmennyiség előállításához az esetleg természetben kiszolgáltatandó őrlési díj, az elporlás, a korpa és a hulladék számbavételével szükséges.

Aki a jelen rendelkezéseit, vagy a hatóságnak a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezéseit megszegi, az, amennyiben eslekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és liszt- vagy gabonakészlete elkobzandó.

Miután ezen rendelet értelmében liszt- és kenyérfogyasztási igazolványokra csak annak és olyan mértékben van igénye, akinek és amilyen mértékben a tulajdonában levő liszt- vagy gabonakészlet az általa ezen rendelet értelmében felhasználható lisztmennyiséget nem fedezi, ennél fogva felhívom mindazokat, akiknek az 1916. év augusztus hó 16. napjáig számítandó házi szükségletüket meghaladó gabona- vagy lisztkészletük van, hogy készletüknek a szükségletüket meghaladó részét a fentebb ismertetett jogkövetkezmények terhe alatt a város közlelmezési ügyosztályánál a felhívás keltétől számított 8 nap alatt jelentsék be.

Nagyvárad, 1915 évi december 31 én.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

A kenyér jegyek kiadása.

A nagyméltóságú m. kir. ministeriumnak 4586-1915. M. E. számú rendelete szerint 1916. évi január hó 10 étől kezdődőleg az egész város területén kenyér csakis kenyérigazolvány ellenében lesz bárkinek kiszolgáltatható.

Ennek folytán értesitem a város közönségét, hogy mindazok, akik annak idején bejelentésüket úgy eszközölték, hogy a kenyeret péknél, avagy üzletben szerzik be, a közlelmezési ügyosztály a vonatkozó kenyerutalványokat idejékorán birtokukba fogja juttatni. — Az eddig kibocsátott nyulás, főző és kenyér liszt utalványok továbbra is érvényben maradnak.

Azok, akik rendszeresen ételeknek kiszolgáltatásával ipar, vagy keresetszerűen foglalkozó üzletekben, üzemekben, intézetek-

Életbeléptetik a kenyér-jegyeket.

Be kell jelenteni a gabona- és lisztkészleteket.

A kormány általános rendelettel intézkedett a kenyérgyegyek behozatala iránt s január 10-től az egész országban csak kenyérgyegy ellenében lehet kenyérhez jutni.

Ez a rendelkezés főként a városi lakosságra hoz újabb kellemetlenségeket, mert a jó vidék ezuttal is, igen csekély kivétellel, el van látva a szükséges búzával és liszttel s nem szorul kenyérré, amint hogy az elmúlt évben is csak a város közönsége fogyasztotta el a dohos, penészes tengerit, míg a vidéki lakosok hófehér kenyérral éltek.

Ezuttal még nem jutottunk el a nyulás, bűzös, ehetetlen kenyérig, de a kenyérgyegy már az előpostája ennek, mert bizony a legutóbbi aratást és eséplést is abnormis idő zavarta meg és sok buza még a keresziben kicsirázott, sok tengeri pedig még novemberben is a szárán penészedett.

Különösen el jön ez a hetedik esapás akkor, ha a kormány nem okulva az elmúlt idő tapasztalatain, az őrlési rendelettel elősegíti, hogy megegyük a kenyérben a takarmány lisztet is.

Nagyvárad város tanácsa tegnap foglalkozott a kenyér-jegyre vonatkozó rendelettel. Lukács ödön főjegyző ismertette a rendeletet s azokat a módokat, amelyekkel a rendelet legcélszerűbben véli a városi élelmezési ügyosztály keresztülvihetőnek.

A tanács kiadta a felszólítást úgy a magánosok, mint a vendéglők és kávéházak részére, a szükséglet bejelentésére nézve.

A városi élelmezési ügyosztály teljes apparátussal előkészítette a kenyérgyegy behozatalát s most már az előmunkálatok végén vannak s valószínűleg január 10-ig be is fejezik s a rendeletben előírt határidőben életbeléphet az új rendszer.

A kenyér-jegy négyesögü kartonlap, amelynek szélén vannak a levágandó szelvények. Ilyet kapnak a szállodák is. Minden beszálló vendég részére a portás reggel át adja az egy napra szóló jegyet. Azzal a város területén bármely vendéglőben, kávéházban stb. megkapja az illető az étkezéshez szükséges kenyéradagot.

Azok az idegenek, akik nem szállnak szállodába, a városházán jelentkezhetnek kenyérgyegyért.

A város állandó lakosai szintén csak kenyérgyegyvel vásárolhatnak az üzletekben kenyeret.

A visszaélések meggátlására a legmészebbmő intézkedéseket teszik meg.

Mindenkinek be kell jelenteni a birtokában levő gabona- és lisztkészletet. Akik a megfelelő gabona- vagy lisztkészlettel rendelkeznek, nem kapnak kenyérgyegyét, akik pedig a megsabott gabona- vagy lisztkészlettel rendelkeznek, a felesleget át kell adni a hatóságnak, a megsabott összeg ellenében.

Akik a bejelentést elmulasztják, vagy készleteiket eltitkolják, elzárással és pénzbüntetéssel büntetendők, azonkívül készleteiket, minden megtérítés nélkül, elkobozzák. A visszaélések kiküszöbölését pénzügyőrök végzik.

A polgármesterhelyettes felhívása

Lukács Ödön városi főjegyző az új rendszerre vonatkozólag a következő rendelkezéseket adta ki:

A m. kir. ministerium 4586/1915 M. E. számú rendelete szerint 1916 január hó 10. napjától kezdődőleg bárkinek naponként és fejenként buza, rozs, vagy árpalisztból, vagy e gabonaneműek keverékéből előállított lisztből legfeljebb 240 gramot szabad fogyasztania.

Nehéz testi munkával foglalkozók részére a közigazgatási hatóság e meghatározott naponkénti és fejenkénti mennyiséget legfeljebb 300 gram lisztre felemelheti. A liszt mennyiséget mindenki elsősorban saját meglévő liszt vagy gabona készletéből köteles fedezni. Lisztet és kenyeret 1916 január hó 10. napjától kezdve csak a közigazgatási hatóság által kibocsátott liszt és kenyér fogyasztási igazolványok ellenében szabad forgalomba hozni elidegeníteni vagy vásárolni. A liszt és kenyér fogyasztási igazolványokra vonatkozó közlelmezési rendelkezéseket a közigazgatási hatóság állapítja meg.

Liszt és kenyérfogyasztási igazolványra csak annak és olyan mértékben van igénye,

ben, vállalatokban stb. étkeznek csak kenyérfogyasztási igazolványra tarthatnak igényt, miért is ezennel felhívom az illetőket, hogy kenyérfogyasztási igazolványra való igényüket a közlélmzési ügyosztálynál a felhívás keltétől számított 5 napon belül jelentésük be, hogy a kenyéruatlványt idejekorán birtokukba juttathassam.

Nagyvárad, 1915. december hó 31. én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

Felhívás

ételek kiszolgáltatásával, ipar-, vagy keresetszerűen foglalkozó üzletek, üzemek, intézetek, vállalatok és kávéházak tulajdonosaihoz.

A nagyméltóságú m. kir. ministeriumnak 4587/1915 M. E. számú rendelete szerint a város területén bárkinek naponként és fejenként buza, rozs, vagy árpaliszttól, vagy a gabonaneműek keverékéből előállított lisztből legfeljebb 240 grammot szabad fogyasztania és a liszt, továbbá a lisztmennyiségből előállított kenyér csak a közigazgatási hatóság által kibocsájtott liszt és kenyérfogyasztási igazolványok ellenében szolgáltatható ki.

E rendelet alapján felhívom az ételek kiszolgáltatásával ipar, vagy keresetszerűen foglalkozó üzletek, üzemek, intézetek, vállalatok és kávéházak tulajdonosait, hogy két havi üzletforgalmukat hitelesen igazoló kimutatásukat 1916 január hó 4. ig a közlélmzési ügyosztálynál mutassák be, mert ezek alapján fog részükre a kiszolgáltatandó lisztmennyiség kiszámíttatni.

Azon vendéglősök, avagy kávéháztulajdonosok, akik kenyérszükségletüket ez ideig péknél, vagy üzletben szerezték be, a bejelentés alkalmával az illető pék, vagy üzlettulajdonos nevét a mennyiség megjelölésével bejelenteni tartoznak.

Figyelmeztetem az illető üzlettulajdonosokat, hogy a felhívásra csak a valószínűleg megfelelő adatokat jelentésük be, mert üzletükben kenyeret csak kenyérfogyasztási igazolvány ellenében szolgáltatathatnak ki, a bevont igazolványokat az élelmzési ügyosztálynak át kell szolgáltatni kötelesek lesznek, a részükre járó lisztmennyiség meghatározott időközökben bevont kenyérfogyasztási igazolványok ellenében szabad forgalomba hozni, elidegeníteni, vagy vásárolni.

Nagyvárad, 1915. dec. hó 31. én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

Felhívás az összes szálloda tulajdonosokhoz.

A m. kir. ministeriumnak 4586-1915 M. E. számú rendelete szerint 1916 évi jan. hó 10-étől kezdődőleg buza, rozs, vagy árpaliszttal, továbbá az ily lisztmennyiségből előállított kenyeret csak a közigazgatási hatóság által kibocsájtott liszt és kenyérfogyasztási igazolványok ellenében szabad forgalomba hozni, elidegeníteni, vagy vásárolni.

Hogy az egyes szállodákba érkező vendégek kenyérfogyasztással elláthatók legyenek, felhívom az összes szállodatulajdonosokat, hogy három havi vendégforgalmukat hitelesen igazoló kimutatásukat három napon belül a közlélmzési ügyosztálynál mutassák be, mert ezek alapján fognak részükre a kiszolgáltatandó kenyéruatlványokat kiszámíttatni és kézbesíttetni.

Nagyvárad, 1915. december hó 31. én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

A vármegyében is összeírják a fölösleget.

A redukált liszt, illetve kenyér mennyiségre vonatkozó miniszteri rendelet Biharvármegyéhez is megérkezett. A miniszter tegnap táviratilag utasította az alispánt, hogy a rendeletet Biharvármegyében is hajtsa végre. Ennek alapján tegnap táviratilag hívta fel az alispán az összes főszolgabírákat, hogy minden községben írják össze a gabona fölösleget még pedig a 240 grammos megállapítás szerint. A fölösleget a tulajdonosok kötelesek a maximális ár mellett átadni. Az így nyerendő mennyiséget nem a Hadi-termény részvénytársaság fogja átvenni, hanem Biharvármegye törvényhatósága. Az összegyűlt mennyiségből a vármegye közlélmzését fogják fedezni. Biharvármegyében ezen az úton elég tekintélyes mennyiségű gabonát szerezhet a hatóság, mert a nyár és ősz folyamán lehetőleg mindenki igyekezett bőségesen ellátni magát gabonával. A kenyérfogyasztásra vonatkozó rendelet általánosságban nem lesz végrehajva. Az alispán kérdést intézett minden járás főszolgabírájához, hogy hol tartják szükségesnek életbe léptetni a kenyérfogyasztási rendszert. Illetékes helyről nyert információk szerint a vármegyében esetleg Nagyszalontán lehet behozni a rendszert.

mezését fogják fedezni. Biharvármegyében ezen az úton elég tekintélyes mennyiségű gabonát szerezhet a hatóság, mert a nyár és ősz folyamán lehetőleg mindenki igyekezett bőségesen ellátni magát gabonával. A kenyérfogyasztásra vonatkozó rendelet általánosságban nem lesz végrehajva. Az alispán kérdést intézett minden járás főszolgabírájához, hogy hol tartják szükségesnek életbe léptetni a kenyérfogyasztási rendszert. Illetékes helyről nyert információk szerint a vármegyében esetleg Nagyszalontán lehet behozni a rendszert.

Csépeljük az oroszokat.

Orosz hadszíntér. Budapest, dec. 31. (Hivatalos.) A Strypa arcvonalunknak előterepe Bucak-Wisnioveyk között tegnap is nagy erővel ismétellen ellenünk intézett orosz támadásoknak színhelye volt. Ellenőseges rohamoszlopok, mint az előző napon, ezuttal is összeomlottak a Pflanzler-Baltin hadsereg hidegvérű vitéz csapatainak tüzeiben. A legutóbbi harcokban erősen kimerült ellenség tevékenysége egyelőre *alábbhagyott*. Az oroszoknak az elmúlt napokban a kelet-galiciai harcmezőkön szenvedett veszteségei *mindenütt messze felülmúlják a veszteségek szokásos mérvét*. Így tegnap a Strypa mentén egyik századunk szakasza előtt *egyszázhatvanegy*, egy másik előtt *325 orosz holttest fektet*. A Strypa felső folyása, az Ikva és a Putilovka mentén nem történt különösebb esemény. Az Ormin-pataknál és a Styr mentén ismét visszavertünk több orosz előretörést.

Hiába támad az olasz.

Olasz hadszíntér. Budapest, dec. 31. (Hivatalos.) Dél-tirolban *visszavertünk* két alpesi zászlóalj, amelyek Torbolétól délre levő hadállásainkat kétszer megtámadták. A Karinthia arcvonalon az ellenség nehéz tüzérsége tüz alá vette Wolfbach helységet. (Maltorgessától délkeletre.) A tenger melléki arcvonalon az ágyu- és aknavető harcok helyenként tovább tartanak.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, december 31. (Hivatalos.) Különös esemény nem történt. *Höfer*.

Riga előtt támadnak a németek.

Budapest, december 31. (Saját tud.) A Pétervári távirati iroda jelenti: **Riga, Dünaburg, Illus körül a harcok megkezdődtek, sok helyen szorong és kézigránát harcokra került a sor.**

Cassan előrehaladnak a németek.

Berlin, december 31. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Sikeres robbantás után az angoloktól Hulluchtól nyugatra elragadtunk egy előre-tolt árkot, két géppuskát zsákmányoltunk és néhány hadifoglyot ejtettünk.

Egy Ostende ellen intézett repülő támadás a város épületeiben jelentékeny károkat okozott, különösen a Szent Sziv kolostor szenvedett nagyobb károkat, 19 belga lakos megsebesült, egy meghalt. Katonai kár nem történt.

Nyugalom a Balkánon.

Keleti és Balkán hadszíntér.

Különös jelentőségű esemény nem volt. (Min. eln. sajtóoszt.)

Elsülyedt nagy angol cirkáló.

Budapest, december 31. (Saj. tud.) A Kölnische Zeitung jelenti a hollandi határról: Londonban tegnap hivatalosan közzétették, hogy a *Natal angol páncéloscirkáló* Le Havre kikötőben *robbanástól elsülyedt*. A legénység 704 emberből 400-at megmentettek, *304 ember a tengerbe fullt*. A cirkáló 13750 tonnás volt.

Angol miniszter a védkötelezettség ellen.

Budapest, december 31. (Saját tud.) Londonból jelentik: Mac Kenna miniszter lemondott. Oka ennek, hogy a védkötelezettség elleni agitációban nem vesz részt, mert meggyőződése ellen van.

A szerb államkincs Franciaországban.

Budapest, december 31. (Saját tud.) A Havas ügynökség jelenti: A szerb államkincset hozó cirkáló Marseillesbe érkezett a szerbiai orosz követség tagjaival.

Az antant vereségre készül.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: Számos jeltől következtetik, hogy az antant Szalonikibe elköltöztetett Kalkidike felzárkózó hadseregére esetleges visszavonulásra.

Orosz képviselők a különbékéért.

Budapest, december 31. (Saj. tud.) Pétervárról jelentik: A Rjees irja: A jobb párti dumaképviselők nyilatkozatot adtak ki a Németországgal s a monarchiával kötendő különbéke érdekében. Szerintük Oroszország nem hozhat további hasztalan áldozatot.

A Vörös-Kereszt Szilveszteri mulatsága.

Fényes siker mellett zajlott le a Vörös-Kereszt által rendezett Szilveszter est. A vármegyeháza nagy- és kisterme zsufolásig (a szó szoros értelmében) megtelt előkelő közönséggel. A fényes sikerű estén megjelent Nagyvárad város egész előkelő társadalmá, élén *Miskolczy Ferencz* alispánnal, aki a legnagyobb készséggel engedte át a termeket a jótékony célra, továbbá jelen volt *Fráter Imre* dr., az estély rendezője, aki fáradhatatlanul működött közre, hogy a jelenlevő közönség jól érezze magát és még számos rotabilitás, városunk előkelő urnói és urleányai.

Zajos, eleven volt az élet. A közönség jórészenek nem is jutott hely, pedig számosan várakoztak a termekben elhelyezett asztalok körül. Mindent, amit csak kívánni lehetett, a legnagyobb előzékenységgel szolgálták ki a közönség részére.

Több urnó és urleány tombola-jegyeket árusított, természetesen hamarosan elkapodták, mert mindenki telve volt nyereségi vágygal. Az árusítók között ott láttuk *Fehérné*t, *Szeverényi* Ilust, a *Papp* nővéreket, *Gedeon Ilonkát*, stb. stb.

Mialatt a teázás folyt, kiválóan összeállított műsor nyújtott szórakozást a jelenlevőknek. A 70 gyalogezred zenekara klasszikus zene számokat adott elő tökéletes precizitással, mesterei vezetés mellett. Ugy szintén nagy tetszés kísérte a lengyel zenekartestek által előadott énekszámokat. Az est legművészebb pontjának azonban *Haász Károly*, a bécsi Volksoper fényes tehetségű énekesének énekszámait mondhatjuk. A jeles baritonista valóságos magával ragadta a közönséget páratlan szépségű énekével. A legmesteribb biztonság, s bámulatraméltó hajlékonyság jellemzi hangját.

Nem lehet esodálni, hogy a közönség oly frenetikus tapsokkal honorálta a kiváló művész előadását. Majd ismét a zenekar szórakoztatta a közönséget, később pedig *Tompa Béla* és *Vigh Manó* Sas Ede páros jókívánatait: „Boldog Új évet” adták elő nagy tetszés mellett.

A közönség derűs jókedvben töltötte az időt, amelyet a nagy érdeklődést költő tombola fejezte be, amely erősen belenyúlt az éjszakába.

A főnyeremény tárgyat, az újévi malacot dr. *Pelle János* nyerte.

Szerkesztőségünk háborús gyűjtései.**Eddig 8000 koronánál többet adott a Tiszántúli közönsége.**

A háboru kezdete óta, 1914 augusztus 1-től 1915 december 31-ig a háboruval összefüggő jótékony célokra indított gyűjtéseink eredményeképp a következő összegek gyűltek be szerkesztőségünkél, mely összegeket rendelkezési helyeikre juttattuk:

Ottokár hadiárvédházra 206 K, a váradoszi templomra 286 K, Biharfalva felépitésére 50 K, Márialakra 308-40 K, harctéri katonák karácsonyára 49, Vörös Keresztnek 510, Katonák sirja kivilágítására 26 K, Sebesült katonák karácsonyára 445-70 K, Katonák meleg ruhájára 130 K, Magyar nők korona alapjára 10 K, Rokkant katonáknak 451-35 K, Hadbavonultak családjának 164-70 K, Hadiárvédháznak 284-12 K, Katholikus Caritas egyesületnek 50 K, Hadisegélyzőnek 6 K, Elcseszett katonákért misealapítványra 50 K, A 37. gy. ezred 16. századából elesettek árváinak 2800 K, A vak katonáknak 2853-13 K. Összesen 8130-40 korona.

Oly nagy eredmény ez, ami vidéki lapnál szinte páratlanul áll s egyrészt jele olvasó közönségünk nagy áldozatkészségének, másrészt annak a nagy ragaszkodásunknak, amivel a közönség lapunk iránt viseltetik. Büszkén állhat ezzel a gyűjtéssel a nyilvánosság elé a Tiszántúli közönsége, mely ezen az összegzen felül is meg sem számlálható áldozatokat hozott a háborus jótékonyág oltárára.

..HIREK..**Boldog újévet!**

Megjött végre az újév, mely megfogja hozni a rég óhajtott békét. Elérkeztünk a háborunak legrettenetesebb szakához, mely még nagy áldozatot követel, de a döntés már nem késik soká, s el fog jönni végre a béke, az újév véres hajnala után ki fog sütni a béke napja. Ebben a reményben köszöntjük olvasóinkat s kívánunk boldog újévet.

A mai napon szokásos időben lesznek az istentiszteletek a templomokban.

A székesegyházban *Grócz Béla* nagyprépost miséznek s dr. *Némethy Gyula* tb. kanonok prédikál.

A székesegyházi ének és zenekar a következő egyházi zeneműveket adja elő:

Resch Mihály: Missa in esz dur.

Kristinus: Viderunt. (Graduale.)

Filke: Tui sant eccli. (Offertorium) Jézus nevenapján.

Kristinus: Missa in esz dur.

Mitterer: Jesu dulcis memoria.

Mozart: Ave verum.

Introitus és communió mindkét ünnepen choraliter.

A váradoszi plebánia templomban a nagy misét *Imrik S Zoltán* tb. kanonok, plebánus szolgáltatta.

A váradoszi plebánia templomban dr. *Lestyán Endre* plebánus miséznek s ugyanő fogja a szószékéről felolvasni a megyés püspök új évi szövegét a hívekhez.

A váradoszi plebánia templomban *Peszky Gergely* karkaplan miséznek s *Halász Gyula* plebánus mondja a szentbeszédet.

* Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep folytán kedden a rendes időben jelenik meg.

* **A tegnapi közös áldozás.** A békéért tartott három napos ájtatosságnak tegnap volt az utolsó napja. A váradoszi plebánia templomban reggel 7 órakor volt a közös áldozás, melyen a hívek nagy sokasága vett részt. Három oltáron mutatták be a szentmise áldozatot s mind a három oltárnál járultak a hívek a szentáldozáshoz. Az áldozók száma ezer volt. Az újadoszi Szent László plebánia templomban szintén sokan vettek részt a felajánló szentmisén, s az áldozók száma 400 volt.

* **Dr Krüger Jenő kitüntetése.** A hivatalos lap legutóbbi száma hozza dr. *Krüger Jenő* főhadnagy szép kitüntetését. A király vitéz magatartásáért a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki dr. *Krüger Jenőt*, aki a háboru eleje óta a harctéren tartózkodik.

* **50 fillér a városi tej.** Nagyváradon a városi tejközpont eddig 42 fillérért hozta forgalomba a tejet; ez az összeg volt megállapítva a városban is a tejmaximális árául. A városi tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy újévtől kezdve literenként 50 fillérért hozza forgalomba a városi tejet. A tekintélyes áremelést azzal indokolja a városi tanács, hogy a város csak 46 fillérért tudja beszerezni a tejet. Még ilyen áron is csak nagyon kis mennyiséghez jut a város. — Egészen biztos, hogy a város ezen intézkedése után az összes tejárak sem elégednek meg az addigi tejjárakkal s a tej maximális árát is emeli a város, mert alacsonyabb árakat nem állapíthat meg más eladók részére, mint amennyiért maga a város adja a hatósági tejet. A tejszek ilyen rohamos áremelkedése elsősorban természetesen a fogyasztó közönséget sújtja; de bizonyára nem kellemesen érinti azokat a vidéki tejtermelőket sem, akik eddig Nagyváradra hozták be a tejet, mindig a legmagasabb áron, most pedig élelmes nagyváradai tejkereskedőknek kötötték le tejtermékeiket 42 fillérről. Így elesetek most az 50 filléres bevételektől.

* **Hazai miniszter kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király megengedte báró *Hazai Samu* honvédelmi miniszter, gyalogsági tábornoknak, hogy a neki adományozott bajor kir. katonai érdemrend nagykeresztjét a kardokkal elfogadja és viselje.

* **A Tisza-gradalom bérbeadása.** A Magyar Általános Hitelbank egyik alapítása, a *Kendergyár Rézvénytársaság* tudvalevően haszonbérbe vette *Tisza István* gróf miniszterelnök geszti birtokát, amely circa 30.000 kat. holdnyi, holdankint 34 korona vételárért. Az átvétel most történt meg s azon részt vett a miniszterelnök is. Az investitúraért három millió koronát fizetett a vevő társaság. — Itt említjük meg, hogy az ezután *Szunyogh-féle* birtokot *Incze Lipót* mérnök átvette s a gazdálkodást megkezdette.

* **Péchy Károly fegyelmi ügye.** Biharvármegye fegyelmi választmánya tegnap foglalkozott *Péchy Károly* bihari körorvos fegyelmi ügyével. Az eljárásra az egészségügyi kör közegeinek és több magánosoknak a panasza szolgált alapul. A körorvos hivatalos kötelesség mulasztással volt vádolva. Az alispán a körorvost 500 koron-

nára ítélte. Az ítélet ellen felebbezést jelentett be, minek folytán az ügy a fegyelmi választmány elé került, ahol az alispán ítéletét jóváhagyták.

* Bihar község tengerit kér.

A tengeri lefoglalása következtében a vármegyének nagyon sok községében, így Biharon is teljes tengerihány állott be. A bihari lakosság ma már annyira jutott, hogy sem sertést hizlalni, sem aprómarhát tartani nem tud. A bihari tengerihány lényeges befolyással van a nagyvárad piaca is, amennyiben a várad piaca a sertések egy részét és az aprómarhák nagy részét Biharról szerzi be. A bihari lakosság most a községi előjárás útján az alispánhoz fordult, hogy a község részére a lefoglalt tengeri készletet oldassa fel, ezen kívül két waggon tengerit is szerezzen be. A kérelmet Nagy Márton főszolgabíró tegnap terjesztette be az alispánhoz pártoló véleménye kapesán.

* **A vak katonákért.** A nagyvárad i társadalom, mely minden esetben kimutatta a dozatközségét, a „Tiszántúl”-nak a vak katonák részére indított gyűjtéséhez eddig 2353 13 koronával járult hozzá. Ez összeget eddig legnagyobb részben apróbb összegekben adták össze Nagyvárad hazafias polgárai. Több esetben kaptunk összegeket, melyeket Nagyvárad hazafias ifjai és leányai megtakarított pénzeiből adtak a nemes célra: a világháborúban szemük világát veszített hőseinknek. Legutóbb is egy ilyen adomány érkezett hozzánk, Rácz Mancika megtakarított pénzéből 10 koronát juttatott a vak katonáknak. A szép példa valóban követésre méltó. Ezenkívül még újévi üdvözlő megváltása címen Jancsó Lajos 10, Szeghy Jolán 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe a háborúban világtalanná lett hőseink számára.

* **A tejkérdés megoldása** foglalkoztatja most a szakembereket. Annak idején a kérdés azon feneklett meg, hogy Veiszlovits Gyula thb. tag a tejközpontban azt a rendelkezést adta ki a gazdasági tanácsossal történt megbeszélés után Andó tejmesternek, hogy a tejszin készítését szüntesse be a nagy vállalatok számára. Ennek teljesítését a tejmester megtagadta s ezzel a kérdés lekerült a napirendről. Egyik oldalról azt ajánlják, hogy a nagy vállalatok, intézetek vegyenek s tartanak tehensket a másik oldalról a kávéházak részére szállított tej rekvizitálását sürgetik abból a célból, hogy csak csecsemők kapjanak tejet, akik arra rászorultak. A tej tudniillik csak nyers állapotban tápláló, forraltan szénhidrátokká alakulnak Caseinné, amely nehezen emészthető s tápereje kevés. A nép azért szereti, mert olesó (volt!) kiadós és csöpp folyós. De a főcél: a csecsemők tejjel ellátása csak így érhető el. Moskovits A. és fia, Oláh Ferenc, Ehrenfeld I. mind egy-egy kávéházat látnak el tejjel, ahol éjjel is lehet kapni tejet literszámba. Ezt kívánják a szakemberek megszerezni a csecsemők részére, s most ez irányban készül javaslat a városházán.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös-Kereszt Egylet céljaira újabban adakoztak 1915 december 19 től 1915 december 31-ig: Kiss György Lakveica a Szabadság útján 18-16 K, Gesztelyi Nagy Béláné ref. lelkes neje, Zsadány, az ottani nőegylet adományául 20 K, A Nagyvárad útján dr. Stokker Józsefné 5 K, Lakatos Antalné 80 K, özv. Nagy Gyuláné 20 K, A vasúti állomásparancsnokától 40 40 K, Szofer Sámuel rabbi adománya 10 K, Perselyekből 159 10 K, Kolb Rezső adománya 20 K, Ujlétai baptista hitközség 10 K, dr. Bundala Mihály adománya 20 K, Adományok ápolások felavatásakor 24 korona.

* **Az orvosok kérése a közönséghez.** A nagyvárad i orvosi karnak a háború folytán megcsappant létszáma, az itt-honlevőknek pedig majdnem kivétel nélkül a katonai kórházakban való nagymérvű elfoglaltsága erős korlátokat szab az orvosi magánygyakorlattal szemben. Az ez által előállt időhiány, az orvosok fizikai kimerültsége, de meg a háború okozta közlekedési zavarok, a kocsimizériák a magánygyakorlat szabad folytatását az eddigi megszokott mértékben is lehetetlenné teszik. Hogy a betegkezelés mindenki részére hozzáférhető legyen a nagyvárad i orvosövetség választmányára ez uton hívja fel a város közönségét, hogy az orvosokat a beteg lakására csak olyankor hívja, ha arra multhatatlan szükség van, más esetekben pedig az orvos tanácsát annak otthoni rendelése alatt kérje ki. Az orvosi kar reméli, hogy e fontos közegészségügyi kérdésnek ily módon való megoldásához maga részéről a közönség is hozzá fog járulni, mert csak ily módon lehet biztosítani az igazán súlyos betegeknek intenzív orvosi ellátását. *Az elnökség.*

* Ötszáz tizenhárom halott hős.

Nagyváradon az 1915. évben, (nem számítjuk a háború első öt hónapját), összesen 513 sebesült katona halt meg. Ebből magyar volt 275 (majdnem 50 százalék) osztrák 59, német 5, orosz 3, westfáliai 1, dalmata 2, tengerparti 1, galicai 54, bukovinai 15, bosznia-hercegovinai 7, horvát 61, karintiai 6, stájer 7, szerb 5, orosz 7, isztriai 2, tiroli 2, ismeretlen 1. Vallási szerint római és görög katolikus 305, protestáns (lutheránus és református) 91, görög keleti 102, izraelita 15. Ezek nagy része 400-nál több, a Rulikovszky-uti temetőben, a többi Olasziban és Velencén nyugszik. Ez a hiteles, katonai anyakönyvi statisztika mutatja, hogy a magyarság vesztesége közel 50 százalék, s a katolikusok szintén közel 50 százalék.

* **Államsegélyesek fizetési könyvecskéi.** Vettük a következő hirdetményt: Felhívom mindazon államsegélyezetteket, kiknek sorszámaik 6881 től 6986-ig terjed, de még fizetési könyvecskéiket meg nem kapták, hogy fizetési könyvecskéjük megérkezett s azoknak átvétele végett 1916. évi január hó 3-án és 4-én (hétfőn és kedden) Városháza, földszint, 30. sz. szobában jelentkezzenek. Nagyvárad, 1915 december 31. — Juricskay Barnabás, tanácsos.

* **Nagyváradon nincs himlőjárvány.** A városban elterjedt hírekkel szemben a városi tanács tegnapi ülésén dr. Mayer László városi főorvos jelentést tett, hogy Nagyváradon ez idő szerint szerencsére nincs himlőjárvány. Ezelőtt 14 nappal volt két himlőeset Nagyváradon, de ezt nem lehet járványnak nevezni. Mivel azonban félni lehet, hogy a vármegyéből behurcolják a fertőző betegséget, mint arra már számos esetben volt példa, a főorvos a legmesszebbmenő óvintézkedéseket léptette életbe, a betegség behurcolásának megállítására. A tanács helyeslőleg vette tudomásul a főorvos jelentését.

* **Szemétdomb az utcán.** A „Porondon” a „Potyka” nevű hely egyik részét megvette a Tanítók Egyesülete internátus céljaira. Ezt a területet körülkerítette a rendőrség, mert a környék ott rakta le a szeméteket. Azóta a szeméteket kívül rakja le a környék s ott rothad a sok zöldség, káposzta és hulladék az utcán. Az utcát seprő személyzet elvitethetné a fertőző szeméteket, a rendőrség pedig eltilthatná azt, hogy a környéket megfertőzzék a rest, kényelmes emberek.

* **Adomány a harctérről.** A harctéren küzdő vitéz katonáink újabb jótékony adománnyal adtak bizonyosságot nemes gondolkodásukról. Konrád ezredes, a 37. ezred III. tartalékszászlóaljának parancsnoka 887 kor. 40 fillért küldött Rimler Károly polgármesternek, amely összeget a tartalékszászlóalj tisztikara és legénysége gyűjtötte a 37. ezredből elesettek özvegyei és árváinak javára.

* **A fuvarosok aranykora.** A rendőrség új szabályrendelet tervezete a vasúttól beszállított minden métermázsáért 1 korona 20 fillért javasol a fuvarosok részére. Ennek most már az a hatása, hogy felnyílt a fuvarosok szeme s hihetetlen követelésekkel állanak elő. Egy waggon fa beszállítása, amely circa 20 köbméter, 1 kor. 20 filléres alapon 120 koronába kerül. Ezelőtt 20—30 fillér volt a szállítás métermázsája. Most egy köbméter fa az új alapon belekerülne 6 koronába, 4 köbméter mellett 24 koronát kapna a fuvaros ugyanakkor, amikor a bérkocsisok, akik kocsist, kocsit tartanak, a vasutól 2—3 embert 1 korona 20 fillérért szállítanak be. Ezt perhorreskálják az iparosok és a polgárság, mert azt, hogy 10 métermázsára szén 12 koronába kerüljön be a vasutól, nem bírja el a közönség. Ezért heves ellenségeire vár az új javaslat.

* **Rokkant hadifoglyaink kitüntetésére.** A m. kir. nagyvárad i honvédekégszítő parancsnokság 5060—1915. számú átirata alapján közhírré teszem, hogy a hadsereg főparancsnokság megfontolás tárgyává óhajlja tenni az orosz hadifogságból kieserés útján visszatért hadirokkantoknak érdemességük esetén való esetleges kitüntetését. Erre alapot teremtendő, szükséges, hogy ezen személyekkel kihallgatás után jegyzőkönyv véssék fel, mely az akkori előjáróik neveit, az ütközetbeni magatartásukat, hadifogságba jutásuk közelebbi körülményeit tartalmazza. Ezzel fogva felhívom mindazokat, akik az orosz hadifogságból kieserés útján mint hadi rokkantak hazakerültek, illetve az ily egyének hozzátartozóit, hogy össeíratusuk végett a katonai ügyosztálynál (Városháza II. emelet 29. számú szobában) mielőbb jelentkezzenek. Nagyvárad, 1915 dec. 28. Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

* **Postacsomagok Bulgáriába, Görög- és Törökországba.** A Bulgáriába, Görög és Törökországba szóló postacsomagok feladói a követendő eljárásra vonatkozólag forduljanak a hivatalos órák alatt felvilágosításért az alulírott kamarához. Nagyvárad, 1915 december hó 31. A nagyvárad i Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József s. k., elnök, dr. Sarkadi Lajos s. k., titkár.

* **Tűz a Farkas József-telepen.** Tegnap délután negyed 2 órakor telefonon értesítették a tűzoltóságot, hogy Farkas József műkertész Szent Jeromos utcai telepen tűz ütött ki. A tűzoltóság azonnal kivonult a helyszínre Lukács Ödön tűzoltóparancsnok vezetésével, míg a rendőrség részéről Molnár István ügyelletes tisztviselő jelent meg. A Szent Jeromos utca 4. szám alatt levő telepen az egyik lakosztály gyuladt ki, amelynek a rossz építkezés volt az oka. A lakás menyezetének gerendáját az építkezéskor ugyanis úgy illesztették be, hogy az teljesen belenyúlt a kémény falába. Így történt, hogy a gerenda vége tüzet fogott és lángba borította a házat. A tűzoltóság azonban sikerült a tüzet lokalizálni és csakhamar teljesen elfojtani. A kár nem nagy, az épület különben is biztosítva volt. A rendőrség megtette az intézkedést, hogy addig senki sem lakjék a házban még az épikezési hibát ki nem javítják.

* **Külön békét fog kötni Franciaország,** mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, úgy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6 — Haskóti K 8. Tol. Leibehenek saját árdan. Rosenzweig Róza. Szalárdi u. 9.

* **Újévi ajándékoknak** megfelelő gyönyörű manieure, fésű, illatszer és toilette kazetták parfümök legolcsóbban és legszebb kivitelben Farkas István Apolló drogeriájában szereshetők be. Telefon 13 02.

* **Zeuszi kisasszony** a Rákóczi-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramofonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek

* **Köhögés, hurut, rakodtság, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **Kereskedelmit** végzett leány, mint kezdő, irodába ajánlkozik. Cim: a kiadóban.

* **Családi rum** vaníliával vagy ananász izzel literje K. 3-80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy** 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utcai passzáiban vásárolhat főüzleti árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzáiban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes fűjű pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloneukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaiadák és haretéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főüzlet: Kossuth-utca, I. és II. fiók: Sas-passage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczi ut. Orsolya zárda.

* **Utánzatoktól óvakodjunk** és csak a Földes-féle Margit-éremet fogadjuk el. Kis tégelye 1, nagy 2 korona a gyógytárakban. Postán küldi Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó butorozott szobák** és lakások modern berendezéssel, fürdőszoba használatlaltal hosszabb, vagy rövidebb időre. Nagy Sándor u'ca 4.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Szombaton délután: Az ördög.
Szombaton este: Legénybucsu.
Vasárnap délután: Csagysága ruhája.
Vasárnap este Gül Baba rózsái.
Hétfőn: Kis gróf.
Kedden: Testőr.
Szerdán: Cigány szerelem.
Csütörtökön: Tanitóné.
Csütörtökön este: Madarász.
Pénteken: Legénybucsu.
Szombaton: Szilveszteri kabaré.

NYILTTÉR

Értesítés.

Ezennel értesítjük az igen tisztelt vevőinket, hogy tekintettel a mostani viszonyokra, holnaptól kezdve a szikvizet üvegenként 10 fill. egységes árban fogjuk árusítani.

Tisztelettel
Alkalmi Szikvizgyár
Váli József és
Schvartz Farkas
szikvizgyárosok.

KÖSZÖNET.

Az név alkalmából kedves kötelességemnek tezek eleget, midőn hálás köszönetet mondok és **boldog újévet** kívánok a főtisztelendő lelkésznek Papságnak, valamint minden kegyes pártfogónak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítették s kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre főtartani.

Részemről főtörökvésem leend ezután is már 52 év óta fennálló üzletem elismert jó hírnevét megővni és a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni.

Hódolatteljes tisztelettel

Oberbauer A. utóda
KRONBERG JÓZSEF

a Ferencz József-rend lovagja
egyházi felszerelési gyáros

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. SZ.

Klotild kir. hercegnasszony, 6. cs. és kir. fens. udvari, Vác központi és egyházmegyei és a budapesti, nyitrai, székesfehérvári, pécsi, gyulafehérvári, győri oltár-egylet szállítója.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

...
Népszövetségi tag. A templomlátogatási szabályokat a Sziv nagyon szépen összeállítva már közölte; megismétlése fölösleges volna, de meg ez különben is inkább a Sziv rovataiban foglalhat helyet.

M. A. örvezető. Az egyes his vers helyszöke miatt kimaradt.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KANOLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Szombaton, január 1-én

Szilveszteri előadások

A ZÁSZLÓ.

Melodráma, Irta: Nagy Béla. Előadja: Szücs Laci. Színpadi beállítással.

Az eleven csontváz

A művész tragédiája 3 felvonásban.

Móricz a gavallér.

Vigjáték.

Német filmgyárak

haditudósítója.

Vasárnap, jan. 2-án és
hétfőn jan. 3-án

A RABLÓ LOVAG.

Szenzációs briganti történet 4 felv.

A gépkocsi ellensége.

Humoros.

Az ápolónő.

Bohózat.

Az előadások kezdete hétköznap pontban 5 órakor, szombat, vasárnap és ünnepnapokon d. u. 3 órakor.

HELYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 20 fill. Zsölye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

Boldog Ujévet
kivánokösszes tisztelt megrendelőimnek, ve-
vőimnek és ismerőseimnekUjlaky István
cipész mester.**Boldog Ujévet**

kivánok összes megrendelőimnek

Merza Kálmán
szijgyártó és nyerges.**Boldog Ujévet**

kiván az összes megrendelőinek a

Bihar nyomda r. t.

Boldog Ujévetkivánok összes megrendelőimnek
és vevőimnekKolozsvári Sándor
ékszerész.**Boldog Ujévet**kivánok megrendelőimnek és ve-
vőimnekKádár Jánosné
fűszerkereskedő.**Boldog Ujévet**kivánok megrendelőimnek és ve-
vőimnekMezey János
fűszerkereskedő.**Boldog Ujévet**kivánok összes megrendelőimnek
és vevőimnekSzilágyi Géza
órás és ékszerész.**Boldog Ujévet**kivánok összes megrendelőimnek
és vevőimnekFeldstrik Kálmán
könyvkötő.**Boldog Ujévet**kivánok az összes megrendelőimnek
és vevőimnekBenkő Arthur
könyvkereskedő, Rákóczi-ut.**Boldog Ujévet**kivánok összes megrendelőimnek
és vevőimnekSchmutzler János
műorás és ékszerész.
Nagyvárad, Bazár épület.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

29430—1915 szám.

Hirdetmény:a világító kőolaj (petroleum) legmagasabb
árának megállapítása tárgyában.Nagyvárad város polgármestere a m. kir.
ministeriumnak 4451—1915 M. E. számú
rendelete 5 §-ának második bekezdése alap-
ján a kőolaj (petroleum) után felszámítható
szállítási költséget a vasutól a nagykeres-
kedő raktáráig 100 kilogrammonként 1 koro-
nában és a nagykereskedő raktárától a vevő
raktáráig 50 fillérben állapítja meg.Ezen határozat alapján a rendőrkapitányi
hivatal mint I. fokú iparhatóság a világító
kőolaj (petroleum) árát nagyban vagyis 100
kg-onként 53 korona és 45 fillérben, kicsiny-
ben vagyis 1 kg-onként 58 fillérben, 1 lite-
renként pedig 48 fillérben állapítja meg.A világító kőolajnak (petroleum) ezen
legmagasabb áránál drágábban való árusítása
tilos.Aki ezt a tilalmat megszegi, vagy oly
üzletet közvetít, amelyet a jelen rendeletben
megállapított áránál magasabb áron akarnak
kötöni, vagy ily ügylet megkötéséül bármily
más módon közreműködik, ugyszintén az is
aki a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként
megségi, az a fentidézett ministeri rendelet
értelmében amennyiben cselekménye súlyo-
sabb büntetés rendelkezés alá nem esik, ki-
hágást követ el és az 1914. L. t. e. 9 §-a
értelmében két hónapig terjedhető elzárással
és hatszáz koronáig terjedhető pénzbünté-
téssel büntetendő.A jelen rendelet a ministeri rendelet
8. §-ának értelmében 1916. január 2-ikán lép
életbe.

Nagyvárad, 1915. évi december 30-án.

Rendőrfőkapitány.

Csodás hatású arczsépitő és finomító

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

MARGIT
CRÈME és
SZAPPANa Margit-crème zsírtalan, ártal-
matlan, rögtön szépit. Ára 120 kor.A Földes féle Margit-szappan pár nap
alatt lemossa a szeplőket, májfoltokat s
magszűrtet minden bőrbajt. Ára 90 fill.Kapható minden gyógyszerárban,
drogueriában és illatszerkereskedésben.

6 koronás rendeléseket bérmentve küld

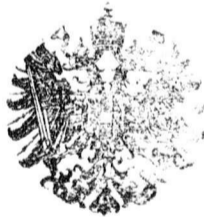
Földes Kelemen gyógyszerár Aradon

Merza Kálmánnyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijzat, ko-
csizó és ígás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámok
raktára.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok
és országok polgári jótékonycéljaira szánt**43. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.**

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

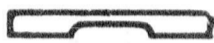
A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zol-
lantsstrasse 5 sz. a., a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővám-
ház, továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsékben, a vasutaknál, adó-, posta-
és távirtda hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők
részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától
(Jótékonycélu sorsjátékok osztálya.)

Róth M. Utóda
Nagyvárad legrégebb divatáru üzlete

Alapított az 1846. évben.

Egyesült László és Hunyadi gőzhengermalom
R.-Társaság

NAGYVÁRAD

Gabonaosztály: Gilányi-utca.

Belépési felhívás.

A Biharvármegyei Községi- és Körjegyzők Takarékszövetkezete a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság kebelében 1916. év január 1-én nyitja meg

8-ik évtársulatát,

mely 156 éven át, vagyis 1918. év végéig tart.

Az évtársulatba mindenki tetszése szerinti törzsbetétet jegyez, és minden törzsbetét után hetenkint 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik, és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja, hogy kötelező heti befizetésekkel tagjainak tőkét gyűjtsön, őket takarékosagra szoktassa és másrészt, hogy tagjainak önségélyt nyújtson.

Egy törzsbetét jegyzése már módot nyújt arra is, hogy a tagok hetenkint 1 koronás részletekben visszafizethető kölcsönt is vehessenek igénybe.

Belépési díj törzsbetétenkint 50 fillér, vidéki tagok a heti befizetéseket postai csekk útján teljesíthetik.

Felkérjük szövetkezetünk jelenlegi tagjait és mindazokat, akik ezen újonnan nyitott évtársulat tagjai közé belépni kívánnak, hogy a felvétel iránt intézetünk helyiségében (Rákóczi u. és Uri-utca sarok) jelentkezni szíveskedjenek.

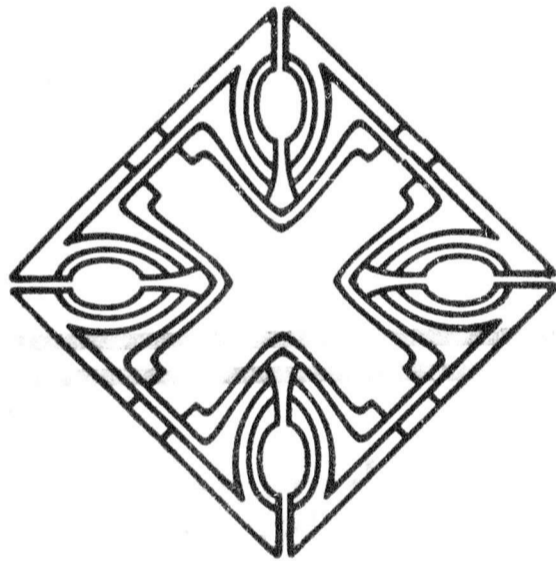
Nagyvárad, 1915 december hó.

Biharvármegyei Községi és Körjegyzők
 Takarékszövetkezete.

Bihar Nyomda Részvénytársaság

kő- és könnyomda, könyvkötészet, üzleti könyvgyár, dobozgyár

Nagyvárad, Rákóczi-út 20.

Alapított 1889. évben.

M. kir. postatakarékpénztári cheque számla 22586.

Telefonszám 49.

Sziládky Ernő utóda

Nagy P. István

úri szabó.

Legjobb szövetekben vezet. Legújabb divat szerint készit elegáns ruhákat. A főtiszt. papság szállítója.

== **Az úri világ szabója.** ==

Csillag gyógyszerertár

összes kül- és belföldi gyógy-
szer készitmények, valamint
illatszerek nagybani raktára

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Ujévi ajándékoknak megfelelő gyönyörű
**manikür, fésű, illatszer
 és toilette kazetták**

legolcsóbb és legszebb kivitelben az

APOLLÓ

drogériában

szerezhetők be. Felhívom igen tisztelt vevőim becses figyelmét kitűnő aromájú likörjeimre, azok házilag való készítéséhez szükséges elsőrendű essenciákra. Ajánlok kiváló minőségű rumot és teát meglepő olcsó árban, eredeti csomagolásban. Raktáron vannak az összes háztartási, betegápolási cikkek, mindennemű vegy- és kötszerek, továbbá fényképszeti kellékek. Ujévi ajándékok háziasszonyoknál annyira kedvelt mosókönyvemen kívül egy igen praktikus hamu-tartót mellékelek. Kiváló tisztelettel:

Farkas István „Apolló” drogériája Nagyvárad,
 Rákóczi-ut 7—B. Rimanóczy-palota.

FLEGMAN cég

DIVATHÁZÁBAN

Nagyvárad, ————— Bémer-tér.

Bluz tennis kelméből — — — — —	K 7.95
Bluz szövetből sikkos fazon — — — — —	K 10.90-től kezdve
Bluz flanellből minden színekben — — — — —	K 11.90
Bluz bársonyból különféle színekbe — — — — —	K 17.90-től kezdve
Bluz tiszta selyemből különféle színekben — — — — —	K 21.90-től kezdve
Bluz crepdechiből gyönyörű kivitelben — — — — —	K 25.— től kezdve
Pongyola szintartató la barchetből különféle színekben	K 13.90
Pongyola velezből, különféle színekben — — — — —	K 15.90
Alsó szoknya tricóból, alsó fodorral — — — — —	K 10.90-től kezdve
Alsó szoknya clottból, jó minőség — — — — —	K 8.90-től kezdve
Alsó szoknya tiszta selyemből — — — — —	K 19.90-től kezdve

Felöltők, szörmék, fehérneműek és ruhaszövetek leszállított árban!

SPITZER SÁMUEL és FIA

Nagyvárad, Nagypiac-tér Zöldfa-u. sarok.

Sómalom, m. kir. Marhasó nagyáruda
műszaki osztálya ajánl: elsőrendű gép, motor, hen-
ger, gőzeke és Millenium égő (Pyrolin) olajokat, ki-
tűnő minőségű gépszirt, vaselint, kocsikenőcsöt stb.

Dajkovits E.

fényképész

Fekete-sas passage.

Művészi kivitelű fényképek, fényképnagyítások. — Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

MOSKOVITS MÓR és FIA
szeszgyárosok.

Nagyvárad Kolozsvári-u. 3.

MOSKOVITS ADOLF és FIAI

„ADRIA“ Ipari- és Mezőgazdasági
 Részvénytársaság,
 Nagyváradon.

Üzeme áll: gőzmalom, árpagyöngy-,
 rizs- és köleshántó gyárszesz- és élesztő-
 gyárból, továbbá mezőgazdaságokból.

KÁDÁR JÁNOSNÉ

fűszer és gyarmatáru nagykereskedés.

Ujévre nagy választékban ajándékok.

A lat. szert. püspökség szállítója.

Modern fűző-különlegességek terme.

Kesztenbaum Juliska

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyi és vidéki: 827.

Cégem kiváló készítményei az egész országban ösmeretesekek, amit számos urhölgy elismerő levele bizonyít. Jutányos szabott árak! Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kátránypapír és Aszfaltlemez,
építési anyag és cementáru
legjobb minőségben

KONDOR DEZSŐ betonépítési vállalata

NAGYVÁRAD

TELEFON: 969.

Nagypiac-tér 1.

TELEFON: 969.

Erdős Emil cégnél

készülnek a legiz-
lésesebb toilettek.

Legnagyobb választék kelengye fehérneműekben.

L **La Roche** **és Darvas**

Egyesült Erdőipar R. T.

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 11.

Ipartelepek:

Bihar-Lonka.

Körös-Topa.

Andrényi K. és Fiai

Nagyvárad, Vasudvar.

BUDAPESTI

Steiner-féle sütőde és cukrászda

Telefon 7-41.

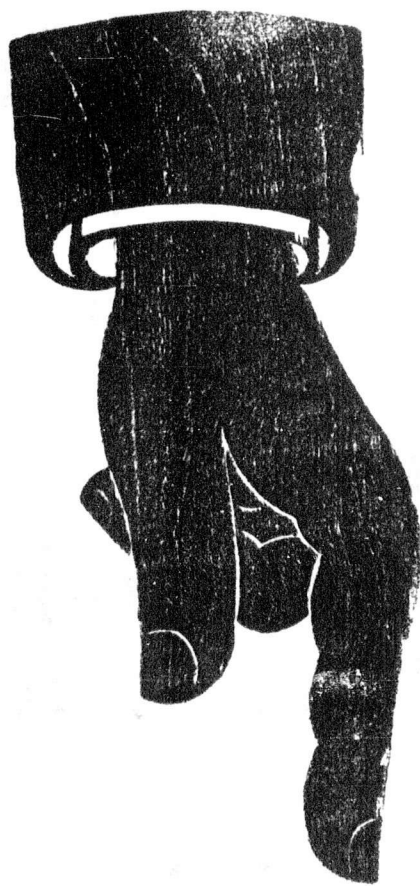
Rákóczi-ut 23.

Telefon 7-41.

Kenyér, cakes, biscuit, karlsbadi kétszersültek,
cukrok, cukrászsütemények, lakodalmi kiszol-
gálások pontosan, legfinomabb kivitelben.

Mindennemű zsák, ponyva, kötél és zsineg
mezőgazdasági, ipari és háztartási célokra

RADÓ SAMU és Tsa
cégnél

Nagyvárad, Kossuth-u.

A Szív

⊕ A JÉZUS-SZÍVE-SZÖVETSÉG HETI-ÉRTESÍTŐJE ⊕

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS-SZÍVE-SZÖVETSÉG.

Nagy nemzeti nap.

— 1916. január 1. —

Az egész katolikus magyar nemzet három napon át a nm. püspöki kar utasítása értelmében arca borult a Megváltó isteni Szíve előtt, szent gyónással és áldozással kiengesztelte őt, hálát adott diadalaiért, s újból felajánlotta önmagát, Magyarországot, Sz. István örökségét, Jézus kegyes és mindenható Szívének.

Él a hit, sarjadzik a remény, lángol a szeretet, fehérlik a tiszta erkölcs liliuma!

Oh mily szép! Oh mily magasztos! Oh mily örömteli!

A király, az apostoli — hű magyarjaival együtt Jézus Szívében van!

Letérdelt egykoron Sz. István nemzetével s Nagyasszonyának ajánlotta e hazát. Letérdelt I. Ferenc József is nemzetével s Jézus Szívének adta e hazát.

Kilenc évszázad zivatara, vése, vérezése fölött vagyunk és győzünk — a Nagyasszony édes anyai oltalma alatt.

Jöjjön bár újabb kilenc évszázad forrattagával, golgotai sötét éjjelével, mi leszünk még nagyobbak — Jézus Szíve áldott szent sebében.

„A kard szerezte, a kereszt megvédte!”

A kard most újra megszerezte, Jézus Szíve meg fogja védeni.

Tűzzétek fel a nemzeti zászlót Tátra, Fátra, Mátra ormaira!

Hőfőhő színe vakítóbb ma mint valaha. Minden tisztes magyar tiszta szíve liliumával felékesíti azt ma. Aki meg nem tette, nem a sasok fia, hanem rút szibarita.

Zöldelő színe ma reményteljesebb. Hogy is ne, hisz Isten Szívében írva a nevünk, hogy legyőzhetetlenek legyünk!

Pirosító színe izzik, lángol, összeköti a magyar hazát az éggel, szeretetben egyesült a nemzet Jézus szerető Szívével!

Multadban volt öröm;
Jövődben van remény;
Ujhodó szép hazám
Teérted élek én!

* * *

Öszintén és örömtől repeső szívvel

boldog újévet

kívánhatunk kedves olvasóinknak. Jézus Szívében vagyunk, nem eshetik semmi bajunk. Ha kereszt is nehezedik szívünkre, ha körülfonta is azt a töviskoszorú, ha sebeket is üt rajta a csalódások dárda-hegye: egy tekintet az isteni Szívre és megnyugszunk, és béke, és csend, és boldogság vonul be lelkünkbe. „Benned bízom, Uram, és sohasem csalódom. — Az Úr világosságom és szabadulásom, kitől félek? Az Úr életem oltalmazója, kitől remegjek? — Ha tábor áll ellenem, nem fél szívem. Ha harc támad ellenem, én akkor is bízom”. (26. Zsolt. 1, 3.) Bármilyen történetük velünk, mi Jézus Szívében vagyunk, s ha őt tisztelni, szeretni fogjuk hűen, neki szolgálunk parancsait betartva állhatatosan, a mi újévünk mindig boldog lesz.

Vasárnapi Evangélium.

Karácsony után. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

Sz. Lukács 24. 33—40. v.

Az időben, József és Mária, Jézus anyja, csodálkoznak azokon, mik felőle mondták. És megáldá őket Simeon, és mondá Máriának, az ő anyjának. Ime tettetett ez sokak romlására és feltámadására Izraelben, és jelül, melynek ellene mondatik; a te lelketed is tör járja át, hogy kinyilatkoztatassanak sok szívből a gondolatok. És vala egy Anna nevű prófétaasszony, Fanuelleánya, Aser nemzetségéből, ki igen előhaladott napjaiban, miután férjével hét esztendőig élt szüzességre, s már nyolcvannégy esztendő özye vala; és nem távozék a templomból, böjtölésekkel és könyörgésekkel szolgálván éjjel-nappal. És ez ugyanazon órában érkezvén, hálát ada az Úrnak, és szóla felőle mindazoknak, kik várják vala Izrael váltását. És amint elvégeztek mindent az Úr törvénye szerint, visszatérének Galileába az ő városukba, Nazáretbe. A gyermek pedig növekedik vala, telve bölcsességgel és az Isten malasztja vala őbenne.

1. Fenséges jelenetet mutat be nekünk a mai sz. evangélium. Az aggastyán karjaira veszi a Kisdedet és miközben az arcvonásából kisugárzó természetfeletti szépség szemlélésén elmereng, nagy fátyol hull le szeméről. Jóllehet már a sír szélén áll, mégis most kitágul a látóköre, maga elé néz a messze jövőbe. Megnyílt előtte a jövőnek életkönyve. Rendkívül sokat olvasott benne. Éles tekintete előtt sorra elhaladnak a nemzetek, az emberek milliói és mindenkinek megismeri élettörténetét. A Kisded a világtörténelem színpadjára állított jel, amely mellett mindenkinek el kell haladnia. Aki nincs mellette, ellene van. Aki nem tartja meg parancsait, áthágja azokat, tehát Krisztus ellen van és ezáltal önmagának „romlást” okoz.

Simeon megmondja előre a Kisded történelmi szereplését. Megkezdjük az új évet. Mindenki kíváncsian néz a jövőbe. Mit hoz nekem az új esztendő? Táblához hasonlít az év, szeretnők tudni, mit ír reá az isteni Gondviselés. Talajhoz hasonlít, tudni akarjuk, mit ültet bele. Rózsák, vagy az isteni Kertész szürös tövisrei teremnek-e rajta? Ez nyugtalanít sok kedélyt. És azért — elmennek a spiritistákhoz és felkeresik (sokszor igen művelt hölgyek is) a kártyavető javasasszonyokat, hadd mondják meg nekik a jövő eseményeit. Nem mennek azonban a Kisdedhez, akinek Szívében a bölcsesség s tudomány összes kincsei elvannak rejtve. A sz. áldozásnál meghallhatnák az Üdvözítő vigasztaló szavait: „Ne aggódjatok a holnap miatt. Ne aggódjatok élettetekről... se testetekről. Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát...” (Mt. VI.)

2. Nem ismerlek, nem tudom ki vagy és mégis megjósolom jövődet. Az új év nagy, széles mezőhöz hasonlít, amelyen több kereszt van felállítva, mint ahány napja van az évnek. Kikerülnöd nem sikerül, ép oly kevéssé, amint a lefolyt években. „Megjárom, ha egyébre számítás, mint gyöttrődésekre és kellelenségekre, mert teljes életünk e siralomvölgyében merő nyomorúság, keresztül-kasúl keresztelkel rakva.” (Kempis.)

Simeonnal rólad is mondom: A te lelketed is átjárja a tör, hogy kinyilatkoztatassanak szívedből a gondolatok. A szenvedés órájában tűnik ki leginkább, ki milyen világnézetet vall, ki milyen szilárdan áll Péter köszikláján. A hitetlen öngyilkos lesz, a kishitű kétségbeesik, kifakad Isten és emberek ellen, a meggyőződéses keresztény Égre emeli a kezét s elmondja a Mi Atyánk harmadik kérését: „Legyen meg a te akaratod”. Isten adta, Isten vette, legyen áldott az ő sz. neve. Hányan vannak az ú. n. jó katolikusok közt, akik minden lelki furdalás nélkül ellenmondanak a Jelennek, Krisztusnak a megpróbáltatás napjaiban. Nem tudják megérteni, hogy a szenvedés nem mindig büntetés, hanem Isten-től ránk bocsátott meleg fürdő, hogy lelkünk megtisztuljon minden salaktól, amely hozzá tapadt. Különösen kinyilatkoztatnak e gondolatok a legnagyobb szenvedésben, a halál órájában. Ott aratja fényes diadalát a krisztusi világnézet, ott mond csúfos csődöt a pöffeszkedő istentelenség. „Mióta hitem van, nem félek a haláltól”, mondá egy újabbkori költő.

3. Simeon tényleg nem félt a haláltól, sőt utána kíváncsított, mint valami nagy jótétemény után. Akarod ezt a nagy művészetet megtanulni? Szokjál ahhoz, hogy amikor ez a Kisded nem karjaidon, hanem szívedben pihen, négy kegyelmet kérj: 1. Világosítsa fel értelmeket, hogy kellőképp felismerjed a mennyei örök javak végtelen nagy értékét. Csakis így tudod megvetni a földi dolgokat. 2. Erősítse akaratodat, hogy a megismert igazság szerint cselekedhessél. Akaratod mód felett gyenge, állhatatlan; mondd a szent áldozás után sokszor: Krisztus szenvedése erősíts meg engem. 3. Áldja meg szívedet, hogy ne ragaszkodjék annyira a szappanbuborékhöz hasonló mulandó javakhoz. 4. Áldja meg sz. jelenlétével a képzelő tehetséget, hogy gondolataid mindig tiszták legyenek. „Szüntesd meg, kegyes Jézusom, az elmének azt a sok szanaszerte kalandozását s üzd messze tőlem a vesztetre törő kísértéseket”. (Kempis.)

Újév és a szenvedés.

Boldog újévet szoktunk egymásnak kívánni. Az egyik lélek nélkül ejti ki e szavakat, a másik a kívánságban szívet is odaadja. A gondolkodó ember némileg zavarba jöhet, hogy hazugság nélkül leírhatja-e, ki mondhatja-e a szép üdvözlőt: boldog újévet kívánok? Mert hisz háború van. Rettentő szenvedés nehezedik mindnyájunkra; még ránk is, akik a front mögött képességünk szerint katonáskodunk. Lehet-e boldog az az újesztendő, amely ennyire keresztre van kifeszítve? Kívánhat-e felebarátjának ilyen keserves és kinszenvedéses újévet bárki is? A háborút biz az meg nem szüntetheti, aki boldog újévet kíván. Szennvedéssel pedig, hogy férhet össze a boldogság? Legjobb, ha hallgatunk a „boldog” újsztendővel.

Hát a szent Írás mást tanít. Aki reá hallgat s az ő igazságai szerint rendezi gondolatait, vágyait, oktatásainak engedelmeskedve él, cselekszik, az a keresztény teljes

szívéből kívánhat boldog újévet és annak mindig boldog újéve is van, még ha a háború keresztfájára is szegezték.

Él — ugyebár? — ebben a háborúban és minden szenvedésben is az az Isten, aki *mindent tud, aki mindenható, aki a végtelen szeretet*. Szeme lát mindent, téged is a te szenvedéseddél. Hatalma kezében tart mindent, téged is a te kereszteddél. Szeret, jobban szeret ő téged és tiedet, mint te szeretheted magadat és tiedet. Ezen igazságok teljesen biztosak. Aki el nem fogadja, az vét súlyosan szent hitünk ellen.

Gondolkozzál most velem. Az Isten tudja a módját, hogyan változtathatna a te helyzeteden, hogyan vehetné el tőled a szenvedést. Van elég hatalma is hozzá, hogy meg tegye. Ez mind igaz. Ha tehát még sem teszi meg, csakis azért van, mert szeret. Nem engedi a te igaz javad, hogy más helyzetbe tegyen téged, nem engedi szeretete. Annyira igaz ez a felfogás, hogy ha neked megvolna Isten mindentudása, mindenhatósága, ha a te szívvedben égne oly szeretet, mint az övében, úgy biztosan az adott körülmények között te is úgy cselekednél, intézkednél, mint Őszentfelsege. Hidd el, te magad tennéd magadra épen azt a keresztet, amelyet hordozol, te magad raknád családod, rokonaid, ismerőseid, felebarátaid vállaira épen azokat a kereszteteket, amelyeket most viselnek. S tennéd mindezt igaz szeretetből, igaz javadra és javukra. Ez a tanítás is világos, mint a nap. Megteszi az anya, mikor megoperáltatja gyermekét, habár szenvedést okoz neki. Megteszi az atya, amikor megbünteti gyermekét, habár szenvedést okoz neki.

Nos, ez az Isten a szent Írásban kioktat minket arról, mily szükséges, mily hasznos, mily jó, sőt boldogító is a szenvedés, a kereszt. Legalább is oly jótétemény az ő szerető kezéből származó szenvedés, mintha megmentett volna attól, vagy más vigasztaló ajándékot küldött volna helyette nekünk. Sőt a szenvedés a legnagyobb jótétemények egyike, kitüntető szeretetének biztos jele. Soha sincs oly közel hozzánk, sohasem szeret úgy, mint mikor szenvedéssel jó hozzánk. Ez volt az oka, hogy a régi keresztény világban a szenvedést „Isten látogatásának” nevezték el.

Hallgasd meg csak az Írás tanítását.

Első helyen kimondja Isten, hogy azoknak, akik őt szeretik, minden — bármi történjék is velük, — az ő javukra közreműködik az ő szerető Gondviselése akaratából. Tehát a szenvedés is a te szolgád akar lenni, hogy neked hasznot hajtszon. Akár csak a keserű orvosság, a pokolkő, az éles kés az orvos kezében.

Azután megtanít Isten arra már az Ótestamentomban, hogy a szenvedés, az ő büntetése, igen jó; s az a legbölcsebb, aki ezt felérti, belátja és a szenvedést jó szívvel fogadja. „Az Úr fegyelmét, fiam, meg ne vedd és ne hagy el magadat, midőn tőle dorgáltatol. Mert akit szeret az Úr, megdorgálja és úgy kedveli, mint fiát az atya.” (Példa 6. k. 3., 12.) A szent író itt a csapások, a keresztiek békés elviselésére buzdít. Isten Lelke szerint az a legnagyobb bölcs, aki a szenvedést örömmel viseli. Szent Pál apostol még világosabban tanítja ugyanazt. „Mert akit szeret az Isten, megsanyargatja; megfenyít pedig minden fiút, kit magához fogad. Maradjatok meg a fegyelemben. Mint fiakhoz, úgy mutatja magát az Isten: mert kicsoda oly fiú, kit az atya meg nem fedd.” (Zsid. írt 1. 12., 6. 7.) — Szent Jakab még tovább megy. Azt kívánja a keresztényektől, hogy örvendezzenek a háborúság, üldözés, megpróbáltatások és szenvedések napjaiban. Ember ezt meg nem teheti, de igen a keresztény Jézus Krisztus Szíve szeretetében. A közvetlen eseményeket szemlélő és vakoskodó ész nem érti meg, de az események végső okához, Istenhez felemelkedő bölcsesség felfogja, belátja és megcselekszi. „Nagy örömmel tartjátok, atyámfiai! mikor különféle kísértetekbe estek (érti az apostól a háborgásokat, üldözéseket,

a szenvedést); tudván, hogy a ti hitetek próbálása békefűrészt szerez, a békefűrés pedig tökéletesre viszi a cselekedetet, hogy tökéletesek legyetek és teljeseek minden fogyatkozás nélkül.” — Az első pápa, szent Péter apostol buzdítását hallgassuk meg még. Első levelében így ír: „Szerelmesim! ne ütközzetek meg az égető szorongatáson, amely a ti megpróbáltatásokra vagy, mintha valami új dolog történnék rajtatok, hanem a Krisztus szenvedéseiben részesülvén, örüljétek, hogy majd az ő dicsőségének megjelenésén vígádvá örvendeztetek”. Figyelmezteti azután a keresztényeket, hogy gondoljanak magasztos nevékre, amelyet homlokukon viselnek, s ne mint gyilkosok, tolvajok, bűnösök szenvedjenek, hanem fölemelt fővel, öntudatos lelkiülettel, keresztény nevével dicsőítve az Istent.

Lám az az Isten, aki küldi a szenvedést így tanít. S az első keresztények be is fogadták ezt a tanítást, nagy bölcseséggel szenvedtek. Pedig, pedig három évszázadon át rettentő véres háborúban éltek, rettenetesen szenvedtek, mint mi. S volt-e közülök egyetlenegy is, ha igaz keresztény volt, aki szerencsétlennek, boldogtalannak érezte volna magát még a kópádon, még az égő máglyán is?

Azért nem szeretem, keresztény lelkem nem tudja befogadni, amikor az emberek, sőt sokan a keresztények közül is ezt a háborút oly esztelennek, oly kegyetlennek, oly irgalmatlannak, oly embertelennek nevezik. Csak barbárságot, csak tömeggyilkosságot, csak szívtelen vérozónt látnak benne. A hívő néplelek bölcs felfogással válaszol ezeknek — a gesztenye szúrós külső és keserű belső bundáján túl az édes magot nem látó rövidke elméjüknek: „*Isten látogatása biz a háború!*”

Aki nem éri fel ésszel a szenvedés, a kereszt, ezen háború keserveinek mélységesen édes titkát, az hallgasson szent Jakabra, aki írja: „Ha pedig valaki közületek bölcseségben szűkölködik, kérje az Istentől... és megadatik neki.”

Imádkozunk mindnyájan ezen legnagyobb bölcseségért a szerető Atyához, ki az égben lakozik. Ha Ő ezt nekünk megadja, akkor ez a háborús második újév is, dacára nagy szenvedéseinek, boldog lesz, a legboldogabb mindnyájunknak.

Az előfizetések

lapokra, folyóiratokra s egyéb sajtótermékekre most újévkor történnék. Itt követi el az olvasó közönség a legkárosabb bűnt. Mindaddig a jó sajtó talpra nem állhat, amíg a katolikus közönségben a lelkiismeret föl nem ébred.

Jól mondotta országunk egyik neves sajtóírója az országos gyűlésen: **A kath. sajtót csakis a conscientia catholica, a kath. lelkiismeret állíthatja talpra.**

Az előfizetés, a sajtótermékek megvásárlása lelkiismeretbe vágó kérdés. Most helyszűke miatt nem részletezhetünk, de legközelebb tüzetesen fogunk foglalkozni a kérdéssel. Előre csak annyit jelzünk, hogy **igenis súlyos bünt követ az el, aki kereszténytelen, szemérmellen, hitet támadó, érzécsiklandoztató sajtótermékekre előfizet.** Az effajta lapokat, iratokat súlyosan tiltja a természet törvénye, súlyosan tiltja az Egyház tételes törvénye, sőt sok esetben még bünteti is azok rendelőt, olvasóit. Azon kath. személyt, aki az ilyen lapokat, iratokat stb. igen ritka és igen fontos kimerítő ok nélkül rendszeren olvassa, veszi, járattja, mindaddig **érvényesen fel nem lehet kárhózasos bűnétől oldozni**, amíg le nem mond azok olvasásáról, az előfizetést be nem szünteti. **Még a nem keresztény államnak is a természeti törvény értelmében súlyos bűn terhe alatt szent kötelessége a vallásos meggyőződést és erkölcsöt támadó vagy lazító sajtótermékeket teljesen beszüntetni.**

Mindezt legközelebb bizonyítjuk az észből, a hitből és a tapasztalatból.

JÉZUS SZÍVE TISZTELETÉ

Felajánlás.

Mindenki Jézus Szívéhez siet most, siet az ő szeretetébe; mindenki Jézus szívében akarja feltalálni üdvét, boldogságát. Mily más színben is fog feltűnni az élet, ha egyszer az Úr Jézusé lesz minden, az Úr Jézus szeretetében élnek az emberek! Mennyivel tartalmasabb lesz az életünk!

Ez a felajánlás Jézus Szívébe, mely most folyik, új irányt, új életet jelent. A régi szép időket varázsolja vissza, amikor az Úr Jézusnak éltek az emberek, az Úr Jézus szeretete tette kedvessé, áldozatossá az életet. Megteltek a puszták remetéikkel, a zárdák lakosokkal, a colosseumok vértanúkkal, a szentély papokkal, az országok hősökkel, a családi élet s a nyilvános élet önfeláldozó lelkekkel.

És ha majd Jézus Szívéé leszünk mindnyájan, ha az Úr Jézus tulajdonának tekintjük magunkat, nem kell visszajárnunk a szent hajdanba épületes példákért Jézus Szíve országában, itt szemünk láttára fogunk gyönyörködni szebbnél szebb példákban. Tele lesznek ájtatossági lapjaink szebbnél szebb, épületesnél épületesebb példákkal. Nem lesz akkor szükség apológiai (hitvédelmi) előadásokra, emberi okoskodásokra, szóáradatra: a hívek élete lesz a legszebb, legékesebben szóló apológiája a keresztény vallásnak, a szeretet vallásának.

Ha nem is Jézus Szíve ájtatossága, de Jézus Szíve szeretete éltette a keresztény világot mindenha. Gyönyörű példával szolgálunk.

Rubens a világhírű festő Madrid környékét bejárva, társaival egy szeretházba tért be s ott sorra vizsgálta a nevezetességeket, látnivalókat. Meglepetésére a monostornak szerény karzatán gyönyörű festményt vett észre, mely egy szerzetes halálát ábrázolta.

Rubens fölöttébb meglepődött. A festmény nagy tehetséget árult el. Odahívta tanítványait, rámutatott előttük a festmény elragadó szépségeire s valamennyien elragadtatással szemlélték a műremeket és csodálták a benne megnyilatkozó teremítő erőt.

Vajjon ki lehet e remekmű szerzője? — kérde Van-Dyk, Rubens kedves tanítványa.

Tüzetesen megvizsgálják a képet s a névnek nyomára akadnak annak egyik sarkán. De sajnos! csakis a nyomára; mert gondosan kitörülték onnan a nevet. Van-Thulden vette észre.

Rubens a házfőnököt kérte a karzatba és a művész neve után tudakozódott.

A festő nem e világba való többé, — hangzott a válasz.

Meghalt! kiáltá Rubens, meghalt!...

Hát senki sem ismerte őt, nem legalább nevet? Hiszen halhatatlan ő, neve homályba borítaná nevemet.

Tudja, házfőnök atya, én Rubens Pál vagyok.

E név hallatára a házfőnök halavány arca szokatlan fényben ragyogott. Tüzes tekintet vetett Rubensre. De a szemek többet árultak el pusztá kíváncsiságnál.

Ám e felhevülés, e lelkesedés csak egy pillanat műve volt. Tüstént lesütötte szemét, karját mellén keresztbe fonta, mert ezen elfeledett pillanatában csodálkozásának jelül az ég felé emel azokat.

A művész többé nem e világból való! — ismételteté Rubens. A nevével lelkiatyám, a nevével. Hadd kiáltsam be nevével a világba! Hadd repüljön világgá neve a dicsőség szárnyain!

És Rubens, Van-Dyk, Jaques Jordans, Van-Thulden körülvették a házfőnököt és esengve kiáltozák: A nevével, a nevével, atyánk!

A szerzetes megrendült, homlokáról hideg veríték gyöngyözött, ajkai remegtek, szemei ide s tova révedeztek. Azon a ponton volt, hogy titkát elárulja.

De hamar felocsúdott zavarából, hamarosan uralkodott felindulásán és titka tovább is az ő titka maradt.

Nevét, nevét atyám! — ismétlé Rubens. Mindenkiné a szeme a szerzetes ajkán csüggött. Mire a szerzetes kezével ünnepléses mozdulatot tett és megszólalt:

Figyeljetek rám. Félreértettétek szavaimat. Nem azt mondtam, hogy e festmény szerzője meghalt, hanem csak azt, hogy nem e világra való többé.

Él?! Él?! Oh ismertess meg vele bennünket.

Lemondolt a világról, szerzetbe lépett.

Szerzetes, szerzetes! Annál jobb, annál érdekesebb. Mond meg atyám, melyik szerzetben rejőzködik. Hadd hozom ki onnan. Akit Isten a lángész teremtő erejével megajándékoz, annak nem szabad a csendes magányba rejőzködni, magasztos küldetését a nagy nyilvánosság előtt kell teljesítenie, annak a dicsőség napja ragyogja be homlokát.

Vagy megtagadja kérésemet, lelkiatyám? Szólok a pápának, aki szeret engem s ő fogja a világba visszaparancsolni.

— No, hogy a pápa mit fog csinálni, nem tudom. Hogy a nagy szellemek nem épen a világban ragyognak legszebben, arra tanu Egyházunk multja. Ami kérését illeti, sem nevét, sem szerzetét nem árulom el önnek: az a szerzet titka, az a szerzet kincse, — válaszolt a lelkiatyá.

A pápa parancsolni fog! — tört ki Rubens.

Figyeljetek rám, mondá a szerzetes. Azt gondoljátok, hogy ez a férfiú mielőtt a világról lemondott, nem állotta ki a hiúság és a lemondás harcát? Azt gondoljátok, hogy nem kellett keserű csalódásokon át- esnie, míg végre belátta a világ hiúságát? Azt gondoljátok, nem szívesen hozta ő áldozatul az Úr Jézusnak, amije volt, amit esetleg irigyelt tőle a világ?

Hagyjátok őt csendes magányában, boldog ő, hogy szívét az Úr Jézus szeretete hevítte. Bizonyára, mint merő kísértést utasítana vissza minden kísérletet, mely oda lyukadna ki, hogy vegye vissza, amit az Úr Jézusnak hozott áldozatul. Ez megalázó volna egy jellemes férfiúra.

— De lelkiatyám, hiszen ő akkor a halhatatlanságról mondott le!

A halhatatlanságról igen, de az örökkévalóságról nem. Mi is a világ halhatatlansága az örök élethez hasonlítva!

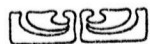
Ekkor a szerzetes hirtelen más irányba terelte a társalgást s Rubensék elég ildomosak voltak arra, hogy a kérdést nem feszegették tovább, hanem szépen tovább álltak.

A szerzetes menten visszatért cellájába, ott a feszület elé térdepelt, azt csókjaival árasztá el és buzgó imában ismét visszanyerte szívének békéjét, arcának derűjét.

Majd felkelt imazsámolyáról, bevégezte diadalmas lemondását, fölnyitá cellája ablakát, egymásután dobálta ki azon ecsetjét, palettáját, állványát és a folyó vize vitte messze tova a mulandóság tengerébe.

Mikor már minden eltűnt szeme elől, újra visszatért a kereszt tövébe, újra felajánlotta mindenét, egész életét az Úr Jézus szolgálatára. Egyszersmind a szerető szív édes mosolyával pillantott fel a kereszt-fán függőre és oda tapadtak jószágos szemei az édes Jézus oldalsebébe. És szívének boldogságában visszhangra kelt Jézus Szívének megdobbanása. „Enyém vagy, szeretlek!”

Érted-e ezt? A lángész nemcsak az emberiségé, hanem elsősorban Istené. Az öröklámpa olaját felhasználhatók önhasznunkra, de elégetjük Istennek dicsőségére. Van Istentől rendelt lángész, amely az emberek iránti szeretet tüzeiben az ő javukra ég el. És van lángész, amely mint az öröklámpa az Isten iránti szeretetben emészt fel magát. Melyik szebb? Melyik kedvesebb?

EGYHÁZI TÖRTÉNELESEM

Újév ünnepe. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

Augustusz római császár uralkodása alatt kezdették el a pogányok a polgári évet január elsejével. Janus bálvány istenöknek szentelték e napot és rettenő kicsapongások, dőzsölések között ülték meg. E napon még a legtisztességesebb urak és úrnők is az alacsonyokba merültek bele. Később — elég szomorúan! — önmagukról megfeledkezett keresztények is résztvettek a piszkos multságokban. A szentatyák — amint azt a fennmaradt sz. beszédekből tudjuk — erősen kikeltek ezen rossz szokások ellen. Ellensúlyozásul ezen napra általános böjtöt és imádságokat írtak elő. Régi szertartások könyveiben egy szentmisét is találunk ezen a címen: „Sz. mise a bálványozás elkerülésére”. Gelázius pápának (492—496.) tulajdonítják azt.

Sz. Ágoston így szól e napon híveihez: „Úgy akarod az újévet megülni, mint a pogányok? Kockajátékot akarsz játszani és részegeskedni? Te keresztény létedre, hogyan tudsz másképen hinni, mást remélni és szeretni? A pogányok egymásnak újévi ajándékokat adnak, ti adjatok alamizsnát; azok fülelnek a szemérmetlen dalokra, ti gyönyörködjetek a sz. Írás szavain; azok a színházakba sietnek, ti menjetek a templomba; azok részegeskednek, ti böjtöljetek”.

Idővel kiüldözte a társadalom kebeléből ezt a csunya szokást a keresztény közszellem.

Megszűntek az Egyház szigorú rendszabályai is, de az ájtatoskodás lassan-lassan ünneppé alakult. A negyedik század vége felé már igen sok helyen január elseje, mint ünnep- és örömnapp szerepel.

Az Egyház az ő szent miséjében és hivatalos imádságaiban nem emlékezik meg az év kezdetéről. Az ünnep sz. tárgyát Krisztus Jézus születésének nyolcada és a Megváltó körülmélettelése képezi. De van mégis némi laza vonatkozás a polgári év kezdete és az Egyház ünnepe között. A sz. leckében buzdítja a híveket sz. Pál Titushoz írván; „Kedvesim! Megjelent a mi üdvözítő Istenünk kegyessége és ember-szeretete! Nem mintha saját jócselekedeteinkkel érdemeltük volna ki kegyelmét, hanem mert irgalmas volt, megváltott és megtisztított minket az újjászületés és lelki megújulás fürdőjében a Szentlélek erejéből (a kereszttségben), mit bőségesen kiöntött reánk Jézus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelmében megigazulva, sz. reményre gyűljünk és az örök élet részeseivé legyünk, Krisztus Jézusban, a mi Urunkban”. Újévet azzal kell kezdenünk, hogy oly ártatlanságba öltözködjünk, mint amilyenek voltunk a sz. kereszttségben. Azért a jó keresztények meggyónnak és megáldoznak újév ünnepén.

A sz. evangéliumban Jézus nevét kapja a Kisdéd. Az év homlokzatán ündököl e név. Inti a keresztényt, hogy az egész évet s abban minden gondolatát, szavát cselekedetét Jézus nevében tegye, hogy érdeme legyen az égben, s ne bűnhődjék a pokolban.

Az egyház megalapítása.

Az Egyház alapításának első mozzanata magának az Úr Jézusnak az eljövetele volt. Az Üdvözítő ugyan teljesen alávetette magát a mózesi törvénynek és földi működésének három éve alatt kizárólag a zsidóknak hirdette igéit, de azért azok, akik öbenne hittek, lelkükben már is kiváltak a zsidóságból és külsőleg is külön vallási közösséget alkottak.

Az ő tanítványai voltak ezek, akiket Krisztus az ő Egyházának, az ő országának nevez, hogy így megkülönböztesse őket a zsinagóga híveitől.

Az Egyház legelső alakulatát tehát ezek a tanítványok képezték, akiknek maga az Üdvözítő adta első szervezetüket, mikor előbb tizenkét apostolt és azután hetvenkét tanítványt választott ki közülük és rájuk bízta az Egyház vezetését.

Már itt megvan tehát az Egyháznak ketté osztása, a tanító és a tanításra hallgató Egyházra, a kormányozó és kormányozottakra. (Máté 18, 18; 28, 18. Ján. 20, 21. v. ö. Luk. 10, 16.). Az Egyháznak, mint társaságnak egységét maga az Üdvözítő alapítja meg az által, hogy fejévé Simon Képhást — a kősziklát, vagyis Péter apostolt tette. (Máté 16, 18. Luk. 22, 32. Ján. 21, 17.)

Az Egyházát a zsidó népben és a zsidó törvény alatt alapította ugyan Krisztus Urunk, de azzal a szándékkal, hogy kiválva onnét elterjedjék az egész földön.

A zsinagógától való belső elválást és ennek külső megnyilvánulását hatalmas lépésekkel vitte előre az Üdvözítő kinszenvedése, halála és föltámadása. Tanítványai megerősödve hitükben, még erősebben csatlakoztak a Mesterüktől alapított Egyházhoz.

Az Úr menybemenetelekor legalább 500 főre rugott híveinek száma Galileában és 120 főre Jeruzsálemben. Ez utóbbi helyen lépett azután az Egyház, mint ilyen először a nyilvánosság elé az első Pünkösdi ünnepén. A hívek száma rohamosan nőtt. Az első prédikációk 3000 hívőt szereztek, a csodatételek, különösen az inaszakadtak a meggyógyítása újra szaporították a hívők számát. Jeruzsálemben csakhamar 5000 férfi hívő volt.

A jeruzsálemi első egyház közösségben élt. A gazdagok javai arra szolgáltak, hogy belőlök a szegényeknek is megélhetésük legyen. A hívők ugyan még résztvettek a zsidó istentiszteleten, de a mellett magán házakban is megtartották a maguk istentiszteletét, amikor imádkoztak, megtörték a kenyeret és meghallgatták az apostolok prédikációit.

A zsidó hatóságok eleinte nyugodtan tűrték ezt a mozgalmat. Az apostoloknak nagyon nagy volt a tekintélyük, de csakhamar elkezdődött az üldözés. Az istenkáromlás vádját ellenük is felhozták és az apostolok, különösen a szaduceusoknak izgatására börtönbe kerültek. Innen egy angyal menti ki őket. De újra törvény elé kerülnek, s bár a halál büntetéstől megmenti őket Gamaliel, de azért megostorozzák őket. Az első véres üldözés akkor tör ki ellenük, mikor egy sereg pap is megtér. (35 körül K. u.) A keresztények elmenekülnek Jeruzsálemből és elviszik magukkal az evangéliumi igéket Szamariába, Phöniciába, Antiochiába és Ciprusz szigetére. A szamaritanusok az első nép, mely a legnagyobb buzgósággal tódul az Egyházba.

A második nagy üldözést Herodes Agrippa rendezti ellenük politikai okokból 45-ben. Az öregebb Jakab apostol vértanú halált szenved, Péter apostol pedig elhagyja Jeruzsálemet, hol az ifj. Jakab marad püspöknek. A zsidó háború kezdetén a keresztények elhagyják Jeruzsálemet és a Jordán tulsó partján telepsznek le.

Az Egyház teljes kiválása a zsidóságból nem történt meg egyszerre. Mint sz. Ágoston mondja, az apostolok eleinte fentartották összeköttetésüket a zsinagógával, anyjukkal, melyet kegyelettel akartak eltemetni. Megtartották a szertartások törvényét, a templomban hirdették tanaikat, mit annál könnyebben tehettek, mert mindég az Ószövetségre hivatkoztak tanításukban alávetették magukat a zsidó állami főnhatóságoknak.

A teljes kiválás négy fokozaton keresztül történt meg.

1. A pogányokat fölvetették az Egyházba. Az apostolok tudták, hogy a pogányokat is be kell fogadniok az Egyházba, csak azt nem tudták, hogy mikor, mert előbb a zsidóknak kellett prédikálniok. Sz. Péternek a látomása, melyből megértette, hogy

a zsidó étkezési törvény hatálya megszűnt, Cornelius megtérése és megkereszteltetése voltak az első kezdetei a pogányság befogadásának (Ap. csel. 11, 3.). Történt pedig ez 38- vagy 40-ben. Két évre rá, 42-ben már virágzó hitközség van Antiochiában, mely város akkor a kelet fővárosa volt. Az apostolok cypriusi Barnabást és tarsusi Saul, Pált küldték oda, akik egy év alatt oly eredményesen működtek, hogy Antiochia a pogányokból lett keresztényeknek éppen olyan anyaegyháza lett, mint Jeruzsálem a zsidókból lett keresztényeknek.

2. Az apostoli zsinat 50-ben döntött a pogányokból lett keresztényeknek kérdésében. Megtért zsidók ugyanis azt a tételt állították föl, hogy az üdvösségre szükséges a törvény, t. i. a zsidó szertartások törvény betartása is. Az apostoli zsinat, melyet Pál és Barnabás kívánságára Jeruzsálemben tartottak meg, kimondotta, hogy az üdvösségre elég a hit és nem kell a törvény. Vagyis, hogy a pogányoknak nem kell magukat sem körülmetéltetniök, sem a többi zsidó szertartások törvényét megtartaniok. Ha üdvözölni akarnak, elég a keresztény hit felvétele és gyakorlása. Szent Pál apostolnak volt ez az álláspontja és ez az, amit ő mindig hangsúlyoz, ha arról beszél, hogy a hit elég az üdvösségre. Ez az amit a későbbi, úgynevezett reformátorok, nem tudván az előzményeket, félre értettek és oly tévesen magyaráztak. (Ap. cs. 15.)

3. A zsidókból lett keresztényeket is fölmentik a szertartások törvény alól. Az apostoli zsinat után hallgatólag megmaradt a zsidó keresztényeknek kötelezettsége a zsidó törvénnyel szemben. Ezek a zsidó államban éltek, törvényeik állami törvények voltak. Meg kellett tartani azokat. Amde Palesztinán kívül nem tartották meg ezt a törvényt még a zsidó keresztények sem. Az Egyház egysége érdekében el kellett dönteni a kérdést. A döntés akkor történt, mikor sz. Péter Antiochiában a zsidók kedvéért megtartotta a törvényt, sőt rávette Barnabást és a többi zsidó keresztényeket is erre. Sz. Pál ezért nyilvánosan rendre utasította őt. Sz. Péter elismerte, hogy a rendre utasítás jogosan érte. Evvel el volt ismerve, hogy a zsidó keresztények sem kötelesek betartani a törvényt.

4. Jeruzsálem pusztulása. A zsidóság olyanira hatása alá került a farizeusoknak, hogy a Megváltó eszméje még a keresztényekben is elhomályosult. A főlzabardító hőst várták, aki a római igát leveszi vállukról. 66-ban kitért a lázadás, 70-ben Titus elpusztítja Jeruzsálemet és evvel megdőlt a szertartások törvény alapja. Elpusztulván a templom, nem volt hely a törvényt betartani; elpusztulván a zsidó állam, megszűnt ez a törvény állami törvény lenni, s így a zsidó keresztények még Palesztinában is főlzabardultak alá. Evvel a Krisztus Egyházának a külső kivállása a zsinagógából teljesen befejeződött.

VALLÁSOS ÉLET

A karácsonyi szent éjen

hangzott el az első fönséges békeszózat a világ minden tája felé, midőn az örömtől lelkesült angyalsereg háladalt énekelte a a született Megváltónak: „Gloria in excelsis Deo et in terra Pax hominibus bonae voluntatis! — Dicsőség a magasságban Istennek, béke a földön a jóakarátú embereknek!”

Az Üdvözítő tehát békét hozott. S azóta az emberi szívnek-léleknek elengedhetetlen feltétele a béke. Békét keresünk e siralom-völgyben, ezért cseng lelkünk az örök életben. Szegény és gazdag, özvegy és árva, harcos és hős, mind-mind e csodálatos örömforrást óhajtja. S vajjon mi adja vágyakozó szívünknek itt a földön a békét? Nemde a hit magasztossága és mindent

megújító ereje, amely egyedül a Szentmíseáldozatban van elrejtve? Itt találjuk meg ama béke és örömforrást, amely lelkünkben eleven, lüktető életet teremt, amely erőssé, kitartóvá tesz bennünket az élet fájdalmainak elviselésére.

S most, midőn a világháború ezer borzalma és réme körülvesz bennünket, hogyan kívánnók hát a lelketmegnyugtató örömteljes békét?

Nemcsak mi földiek találunk a Szentmíseáldozatba különös kegyelmeket. A purgatóriumban szenvedő lelkek, kik az örök boldogság jegyesei, engesztelést, megnyugtató keresnek benne. Engeszteljük hát értük a haragvó Istent és részeltessük őket is e fönséges áldozat kegyelmeiben!

Irassuk tehát be magunkat, rokonainkat, küzdő katonáinkat és halottainkat a hitértők által fönttartott afrikai Miseszövetségbe! Nagyobb javakban egy lélek sem részesülhet, mint a Szentmíse áldástosztó bőséges kegyelmeiben! Beíratási díj egyszer s mindenkorra 1 K., melyért évente 300 szentmíseben részesülnek a tagok. Beíratkozni lehet a „Visszhang Afrikából” lapkiadó és missióhivatalban, Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., lépcső 1. em. 7.

Hála-himnusz. ◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊

(A följajánlás évfordulóján.)

Ma Kárpátoktól — Adriáig
Zeng hála-himnuszunk.
Ma vérező Szívedre — Jézus —
Rózsa-koszorút fonunk!

Ma Kárpátoktól — Adriáig
Nagy a dicséreted:
Halál helyett, mert adtál nekünk
Győzelmes új életet...

És ma s mindig, míg életünk,
Áldjuk Te szent neved:
Óh — mert Szívedbe zártad — Jézus —
Egy éve — a nemzetet!

S veszendő percek csüggedésén
Gyújtottál új tüzet,
S úgy mutattál ösvényt nekünk,
Mely a ködből elvezet...

S mikor a percek csüggedésén
Trónod zsámolyára
Hullott bús, esdeklő imával
A nemzet és királya:

Jóságok Jósága — Istenünk —
Két karod kitérted!
S nem veszhet el, kit hozzád hozott
A bizalom, a bánat...

— S ma Kárpátoktól — Adriáig
Dicséri szent neved
Szíved országa-népe — Jézus —
S hála-himnuszt zeng neked!

Ma Kárpátoktól — Adriáig
Forró fohász rezeg,
Néped — óh szent Szív — fogadalmát
S hűségét újítja meg:

„Erők forrása — drága szent Szív!
Győzelmes szent Napunk!
Bizalmunk! Adj erőt! Örökre,
Mindig Tieid vagyunk!”

A béke angyala.

A gyönyörű darab vigasztalólag hat a háborús fájdalmak között. Megtanuljuk belőle, mi hoz igazi békét. Meséje érdekes, végkifejződése igen megnyugtató és termékenyítő a lelkekre. Különösen kedvesek benne a gyermekszerepek. Megrendelhető „A Szív” kiadóhivatalában, Budapest, Horánszky-utca 20.

A zenetétel ezen darabhoz — lelküzdhetetlen nehézségek miatt — nem kaphatók. Azért a darabok előadhatók. Éneket szavaiat pótolja.

TEPLOMI REND.

Jan. 2. A hó első vasárnapja. Reggel 6 órától este 6 óráig *Szentségimádás. Jézus sz. Szívének vasárnapja.* Teljes búcsú nyerhető a szokásos feltételek mellett.

Jan. 5. Délután 3 órakor *vízszentelés.*

Jan. 6. *Vízkereszt.*

Jan. 7. A hó első péntekén este 6 órától 8-ig *Szentségimádás* lesz. Az utolsó mise 9 órakor van.

Kegyesskedjenek lapunkat a lefolyt ünnepekről értesíteni.

Lapunk előfizetési ára helyben és vidéken 12 hóra 3 korona. Egyes szám ára helyben 4 fillér, vidéken 5 fillér.

A kiadóhivatalban minden hétköznapon d. é. 9-12 és d. u. 3-6 óra között hivatalos órák. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. II. em.

Hirdetéseket úgy cégektől, mint magánszemélyektől fölveszünk a kiadóhivatalban. A hirdetés ára szavankint 5 fillér, vastagon nyomtatott szavakért 10 fillér. Állandó vagy különleges hirdetéseknel külön megállapodást köthetünk.

Kérjük előfizetőinket, hogy úgy címüket, mint esetleges címváltozásukat pontosan sziveskedjenek kiadóhivatalunkkal közölni, különben a posta sem, mi sem tehetünk róla, hogy elkalodlik a lap.

„A Szív” előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFL.

Finom fehérneműhöz, felvétetik Wöhler-gépvarrónő és tanulóleány. Baross-utca 17. szám. I. emelet 5. szám alatt.

Hivataliszolga, özvegy, lakást keres csendes helyen. Ajánlatot levélben kér a „A Szív” címére.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikűr készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapítva 1845.

Tieid vagyunk!

(A Nemzet felajánlása Jézus Szívének)

című allegorikus darabot. Mivel a szereplők allegorikusak, eljátszható vegyes vagy csak férfi, vagy női szerepekkel. Külön felhívjuk a mindkét nembeli ifjúsági iskolákat és internátusokat e színdarabra. Megrendelhető „A Szív” kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. Ára 50 fillér. Előadás joga megváltva 10 példány rendelésével.

Nem kapható

Szállást keres a szent Család című zenésített életkép.

Lourdes havi folyóirat legújabb kettős számát melegen ajánljuk t. olvasóink szíves figyelmébe. Érdemes a pártolásra és terjesztésre. Kérjünk mutatványszámot. Szerkesztő-kiadója: Tóth János plébános, Fertőmeggyes, Sopronmegye. Előfizetése évi 4 K.

LOURDES regényre felhívjuk olvasóink figyelmét. Megrendelhető Lourdes kiadóhivatalában. Ára 4 K 60 fillér.

Fiúk, leányok verseskönyve.

Száz költemény az ifjúságnak. Szavallásra alkalmas költemények. Hazafias, alkalmi, mulattató és tanulságos versek. Ára 3 korona. Budapest, VII., Thököly-ut 85.)